

Urząd Statystyczny w Olsztynie

Statistical Office in Olsztyn

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO**

2011

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE
VOIVODSHIP**

Kwiecień 2012 April

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący *President*
Janusz Pappelbon – Zastępca Dyrektora Urzędu Statystycznego

CZŁONKOWIE *MEMBERS*
Monika Borawska, Jacek Grzelak,
Elżbieta Lorek, Mariola Ornoch, Eliza Panfilów

SEKRETARZ *SECRETARY*
Agnieszka Wobolewicz

REDAKCJA MERYTORYCZNA I SKŁAD
KOMPUTEROWY *ESSENTIAL EDITING
AND COMPUTER SETTING*
Warmińsko-Mazurski Ośrodek *Warmińsko-Mazurski*
Badań Regionalnych *Regional Research Centre*
Urzędu Statystycznego w Olsztynie *of Statistical Office in Olsztyn*

Projekt okładki *Cover design*
Lidia Motrenko-Makuch

**Przy publikowaniu danych Urzędu
Statystycznego prosimy o podanie źródła** *When publishing Statistical Office data please
indicate source*

Publikacja dostępna w Internecie: *Publication available on the Internet:*
www.stat.gov.pl/olsz

ISSN 2084-7084

Druk: Wydział Poligraficzny Urzędu Statystycznego w Olsztynie
10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82

Zakład Wydawnictw Statystycznych (okładka)
00-925 Warszawa, al. Niepodległości 208

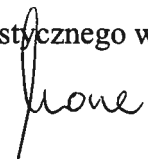
PRZEDMOWA

Przedstawiam Państwu *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego 2011* przygotowany przez Urząd Statystyczny w Olsztynie.

Publikacja zawiera obszerny zestaw najbardziej aktualnych informacji statystycznych charakteryzujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego naszego województwa. Prezentowane zagadnienia zostały przedstawione w retrospekcji od 2005 r., co umożliwia analizę i ocenę zmian zachodzących w ostatnich siedmiu latach. Dodatkowo, dzięki umieszczonym w publikacji informacjom dotyczącym innych województw i kraju, istnieje możliwość dokonywania porównań zjawisk społecznych i ekonomicznych obserwowanych na Warmii i Mazurach oraz na innych obszarach.

Wyrażam nadzieję, że niniejsze opracowanie dostarczy Państwu wielu przydatnych informacji o naszym regionie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

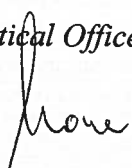
PREFACE

I present to you Report on the socio-economic situation of warmińsko-mazurskie voivodship 2011, prepared by the Statistical Office in Olsztyn.

The publication contains a comprehensive set of the most current statistical information characterizing level of the socio-economic development of our voivodship. Published issues are presented in the retrospection from 2005 that allows analysis and assessment of changes occurring for the last seven years. Additionally, due to information placed in the publication relating to other voivodships and the country, it is possible to make comparisons of social and economic phenomena observed in Warmia and Masuria and in other areas.

I hope that this study will provide you with valuable information on our region.

*Director
of the Statistical Office in Olsztyn*

Marek Morze

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Nr No.	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	x	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	10
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	x	14
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	x	16
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	x	17
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF THE VOIVODSHIP</i>	x	20
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	x	21
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	x	25
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	x	39
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	x	42
CENY	<i>PRICES</i>	x	46
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	x	51
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	x	61
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	x	66
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	x	69
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	x	74
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES ...</i>	x	77
NAKLĄDY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	x	80

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2011 r.	<i>Selected indicators for the voivodship and Poland in 2011</i>	1	16
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1 000 population</i>	2	23
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	3	25
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	4	26
Bezrobocie rejestrowane	<i>Registered unemployment</i>	5	27
Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Registered unemployment in warmińsko- -mazurskie voivodship</i>	6	30
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	7	33
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	8	39
Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	9	40

		Nr No.	Str. Page
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	10	42
Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Social benefits in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	11	43
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	12	46
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Price indices of consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	13	48
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	14	49
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	15	52
Przemysł	<i>Industry</i>	16	62
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of sold production of industry in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	17	64
Budownictwo	<i>Construction</i>	18	66
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of construction and assembly production in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	19	67
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	20	69
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Dwellings completed in warmińsko- -mazurskie voivodship</i>	21	71
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie warmińsko- -mazurskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	22	73
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	23	74
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of retail sale in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	24	75
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	25	79
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays</i>	26	80

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2011 r.	<i>Natural increase per 1 000 population in 2011</i>	1	17
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2011 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population in 2011</i>	2	17
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2011 r.	<i>Employment rate by LFS in 2011</i>	3	17
Stopa bezrobocia według BAEL w 2011 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2011</i>	4	18
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011</i>	5	18
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r.	<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2011</i>	6	18
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2011 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha of agricultural land in 2011</i>	7	18

LIST OF GRAPHS

		Nr No.	Str. Page
Mieszkania oddane do użytkowania w 2011 r.	<i>Dwellings completed in 2011</i>	8	19
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przed- siębiorstwach w 2011 r.	<i>Net turnover profitability rate in enterprises in 2011</i>	9	19
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2011 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2011</i>	10	19
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	<i>Vital statistics per 1 000 population</i>	11	21
Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Vital statistics per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2011</i>	12	22
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population</i>	13	23
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2011</i>	14	24
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	25
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	26
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według grup wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age groups</i>	17	28
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	29
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	29
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	31
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Unemployment rate in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2011</i>	21	31
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	33
Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale	<i>Activity rate in the 4th quarter</i>	23	34
Dynamika liczby pracujących w IV kwartale	<i>Indices of employed persons in the 4th quarter</i>	24	35
Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter</i>	25	35
Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale	<i>Employment rate in the 4th quarter</i>	26	35

		Nr No.	Str. Page
Dynamika liczby bezrobotnych w IV kwartale	<i>Indices of unemployed persons in the 4th quarter</i>	27	36
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter</i>	28	36
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2011 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2011 r.</i>	29	37
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter</i>	30	37
Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1 000 employed persons in the 4th quarter</i>	31	38
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	32	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011</i>	33	40
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	34	44
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retire month pay and pension</i>	35	45
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	36	47
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship in 2011 ...</i>	37	49
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	<i>Yields of basic cereals with cereals mixed per 1 ha</i>	38	53
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	39	53
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha of agricultural land</i>	40	54
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha of agricultural land</i>	41	55
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	42	56
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej	<i>Indices of total procurement of animals for slaughter in live weight</i>	43	56
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	44	57
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	45	58
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia ...	<i>Procurement price of pigs for slaughter to market place price of rye and barley</i>	46	59
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry</i>	47	62
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2011 r.	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2011</i>	48	63
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	49	65

		Nr No.	Str. Page
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2011 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2011</i>	50	65
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction</i>	51	67
Dynamika produkcji budowlano-montażowej ...	<i>Indices of construction and assembly production</i>	52	67
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	<i>Structure of construction and assembly production by PKD divisions</i>	53	68
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	54	68
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	55	70
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	<i>Dwellings completed per 1 000 population</i>	56	70
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	57	70
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Dwellings completed in warmińsko- -mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2011</i>	58	71
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	59	72
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits issued for dwellings</i>	60	72
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	61	73
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	62	75
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	63	77
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	64	77
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	65	78
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	66	78
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem ...	<i>Indices of total investment outlays</i>	67	80
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO- -MAZURSKIE VOIVODSHIP</i>	I	83
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO- -MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS ...</i>	II	87

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi ogólne, podstawowe tendencje i aneks.

In English version: preface, contents, general notes, basic trends and appendix.

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 1 I 2011 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2011 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; dane nie obejmują poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej;

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 1 January 2011.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2011”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons; data do not concern public post office and operators of the public telecommunication network;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction*** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) ***financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments*** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

13. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

14. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

X

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

X

Handel; naprawa pojazdów samochodowych

Trade; repair of motor vehicles

Zakwaterowanie i gastronomia

Accommodation and catering

Obsługa rynku nieruchomości

X

Administrowanie i działalność wspierająca

X

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
- 2) *sold production of industry – 2005 constant prices (2005 average current prices).*

12. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

13. In data calculations per capita (1 000 population etc.) as of the end of the year, the number of population as of 31 December was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June, unless otherwise noted.

14. *Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.*

15. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.*

16. *The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:*

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Electricity, gas, steam and air conditioning supply

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Water supply; sewerage, waste management and remediation activities

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Accommodation and food service activities

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Real estate activities

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Administrative and support service activities

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

działy
divisions

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny

Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker

Produkcja wyrobów z metali

Manufacture of metal products

Produkcja maszyn i urządzeń

X

Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep

X

Budowa budynków

X

Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej

X

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania

Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials

Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń

Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment

Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana

Manufacture of machinery and equipments n.e.c

Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli

Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers

Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków

Construction of buildings

Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Civil engineering

17. Broader information and detailed methodological description are Publisher in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

PODSTAWOWE TENDENCJE

- W 2011 r. pomimo zmniejszenia się liczby urodzeń i utrzymania się liczby zgonów na zbliżonym poziomie w porównaniu do 2010 r., przyrost naturalny pozostał dodatni. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały w 2011 r. było ujemne.
- Po dwóch latach spadku, rok 2011 był pierwszym, w którym zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju. Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2011 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku liczba bezrobotnych pozostała na tym samym poziomie, wzrosła natomiast stopa bezrobocia, zmniejszył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności, wzrosło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi oraz zwiększyła się liczba biernych zawodowo.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej, jednak tempo wzrostu notowanego w kolejnych okresach narastających omawianego roku malało.
- W 2011 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej, jednocześnie odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS, niż wypłacane rolnikom indywidualnym.
- Ceny towarów i usług konsumpcyjnych za rok 2011 były wyższe w odniesieniu do roku poprzedniego.
- W 2011 r. uzyskano mniejszą niż przed rokiem produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków. W odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększyło się pogłowie bydła i koni, a zmniejszyło stado trzody chlewnej, drobiu i owiec. W skali roku odnotowano wzrost cen większości produktów rolnych zarówno w skupie, jak i na targowiskach. Skupiono więcej żywca rzeźnego i mleka, a mniej ziarna zbóż oraz ziemniaków.
- W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu oraz wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego), przy jednoczesnym zwiększeniu przeciętnego zatrudnienia.
- W odniesieniu do roku poprzedniego notowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa jak i zwiększenie wydajności pracy, przy jednoczesnym nieznacznym spadku przeciętnego zatrudnienia. Wyższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej.
- Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie w 2011 r. uległy pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania i wydanych pozwoleń na ich realizację. Wzrosła natomiast liczba rozpoczętych budów. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była większa niż przed rokiem.
- W 2011 r. utrzymał się wzrost wartości sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do roku poprzedniego.
- W 2011 r. wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe uległy pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano pogorszenie wskaźników rentowności.
- Rok 2011 był drugim z kolei, w którym notowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw, przy czym jego skala była mniejsza niż w poprzednim roku. W porównaniu z 2010 r. znacznie wyższa była wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, przy mniejszej liczbie nowych inwestycji.

BASIC TRENDS

- *In 2011 despite a decrease in the number of births and remaining the number of deaths at a similar level in comparison with 2010, natural increase remained positive. Total net migration of population for permanent residence in 2011 was negative.*
- *After two years of decrease, 2011 was the first, when growth of average employment in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship was reported. On an annual basis there was an increase of the total number of registered unemployed, unemployment rate, as in previous years, was the highest in the country. Results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the 4th quarter of 2011 show that in comparison with the same period of the previous year the number of unemployed remained at the same level, while the unemployment rate increased, share of employed in the total number of population decreased, burden of working persons by non-working persons increased and the number of economically inactive persons increased.*
- *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011 reached a higher level than a year before, but the rate of growth in subsequent increasing periods of the year was decreasing.*
- *In 2011 average number of retirees and pensioners was lower than a year before. In the same time growth in the average monthly retirement pay and pension was reported, but benefits paid by ZUS had a higher growth rate than benefits for individual farmers.*
- *Prices of consumer goods and services in 2011 were higher in relation to the previous year.*
- *In 2011 the output of basic cereals with mixed cereals, rape and agrimony, and also potatoes was lower than a year before. In relation to the previous year, the number of cattle and horses increased, but herd of pigs, poultry and sheep reduced. There was an increase in prices of most agricultural products, both in procurement as well as in market places. More animals for slaughter and milk were bought, but less cereals and potatoes.*
- *In comparison with the previous year there was an increase of sold production of industry and growth of labour productivity (measured by the value of sold production per employee), while increasing average employment.*
- *In relation to the previous year there was an increase of sold production of construction, as well as growth of labour productivity, while decreasing average employment. Sale value of construction and assembly production was higher than a year before.*
- *Effects of housing construction obtained in the voivodship in 2011 became worse in comparison with the previous year. Number of dwellings completed and permits issued for their realization decreased. The number of started constructions increased. Average usable floor space per dwelling completed was larger than a year before.*
- *In 2011 there was an increase of value of retail sale of goods in relation to the previous year.*
- *In 2011 financial results achieved by surveyed non-financial enterprises became worse in comparison with the previous year. The lower growth rate of revenues from total activity than the growth rate of costs of obtaining them resulted in the deterioration of the cost level indicator. Gross and net financial results decreased. Profitability ratios deteriorated.*
- *Year 2011 was the second year when growth of investment outlays in surveyed enterprises was reported, but its scale was lower than in the previous year. In comparison with 2010 estimated value of started investments was significantly higher, with lower number of new investments.*

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

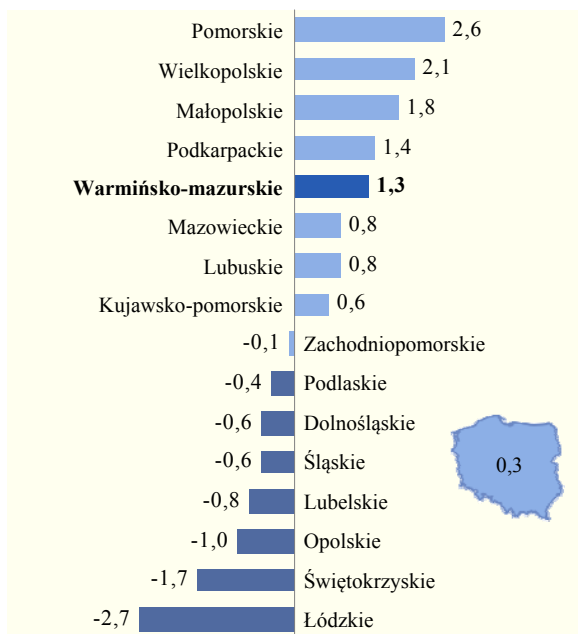
Tabl. 1. Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2011 r.

Wyszczególnienie	Polska	Warmińsko- -mazurskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	122	59
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	0,34	1,27
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności	-0,11	-2,10
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,1	52,2
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	50,7	47,1
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	9,7	9,7
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3 604,02	2 848,17
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1 669,22	1 501,12
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	986,24	986,78
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2010 = 100)	104,3	104,6
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym ^b w ha	6,9	16,0
Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	37,3	47,5
Pogłowie trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	87,5	57,9
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	438 819	327 334
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	394 783	245 595
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności ^d	3,4	3,2
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^e na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1 013	822
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	19	7
Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	78,3	82,2
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	94,6	97,0
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2010=100, ceny bieżące) w %	111,9	101,8
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2009 r. w zł	35 210	25 970

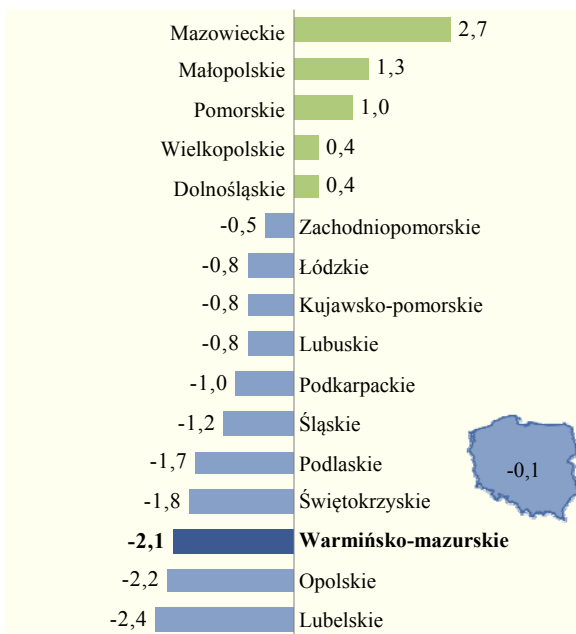
a Przeciętne w roku. b Stan w czerwcu. c Stan w końcu lipca. d Ludność według stanu w dniu 30 VI 2011. e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

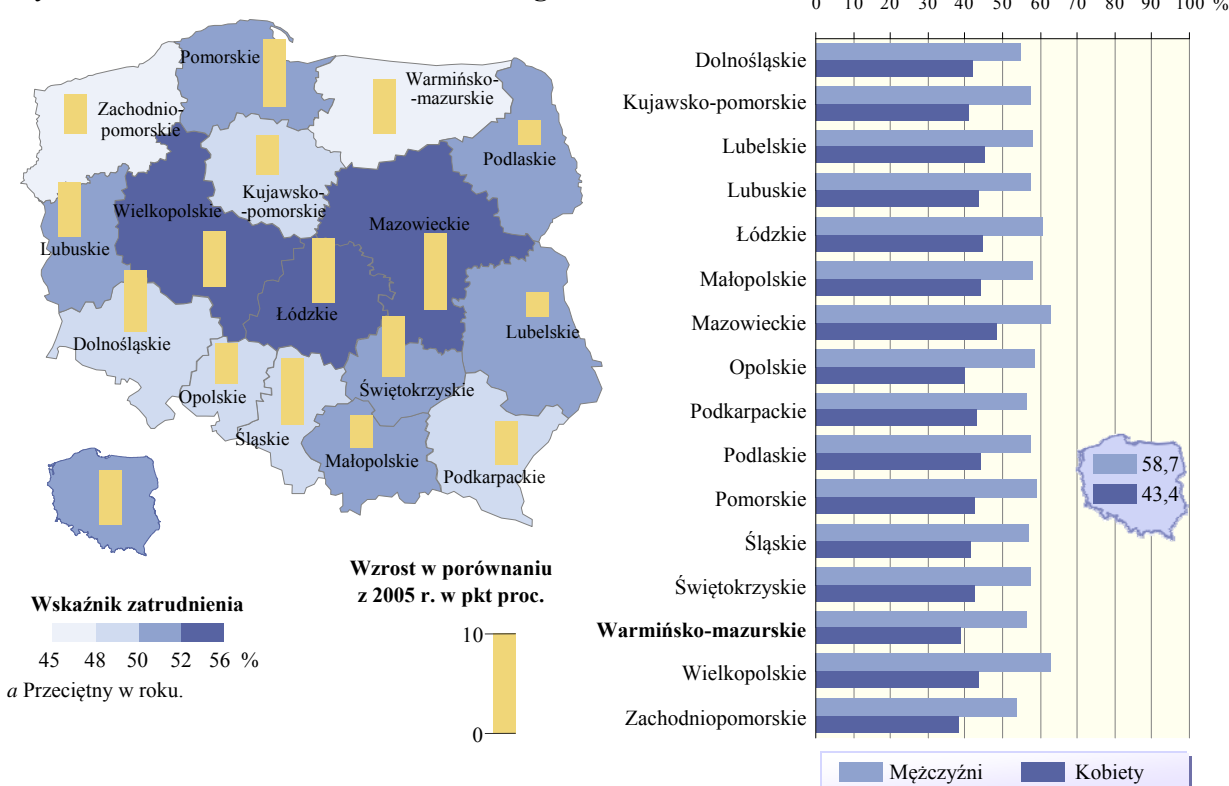
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2011 r.**

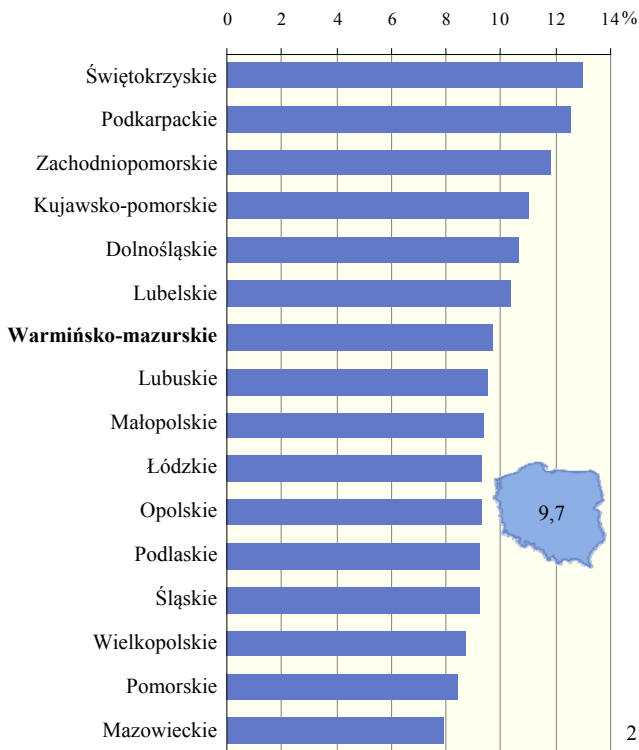
Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2011 r.**

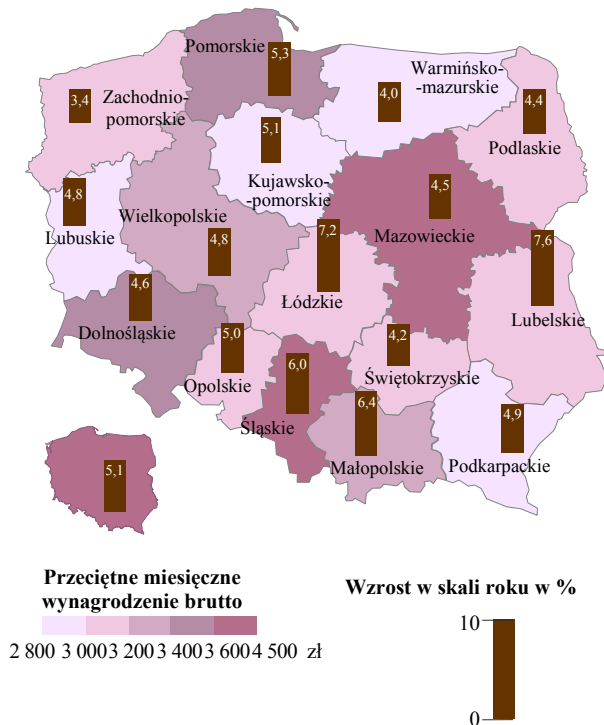
Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2011 r.**

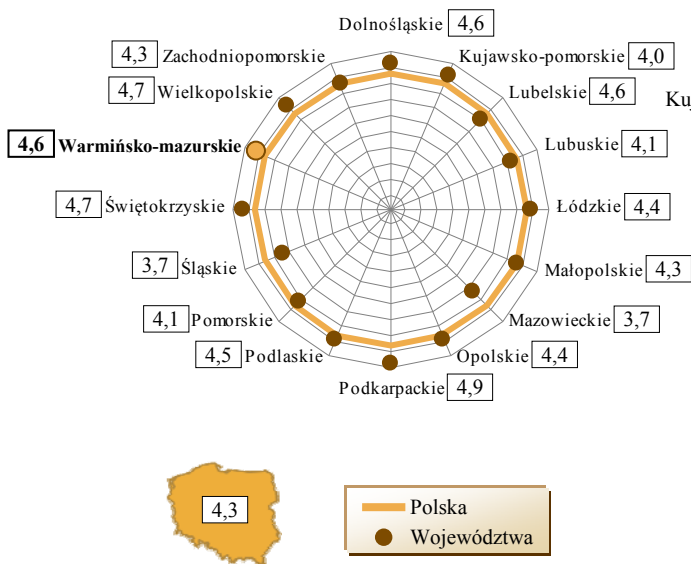
Wyk. 4. **Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2011 r.**

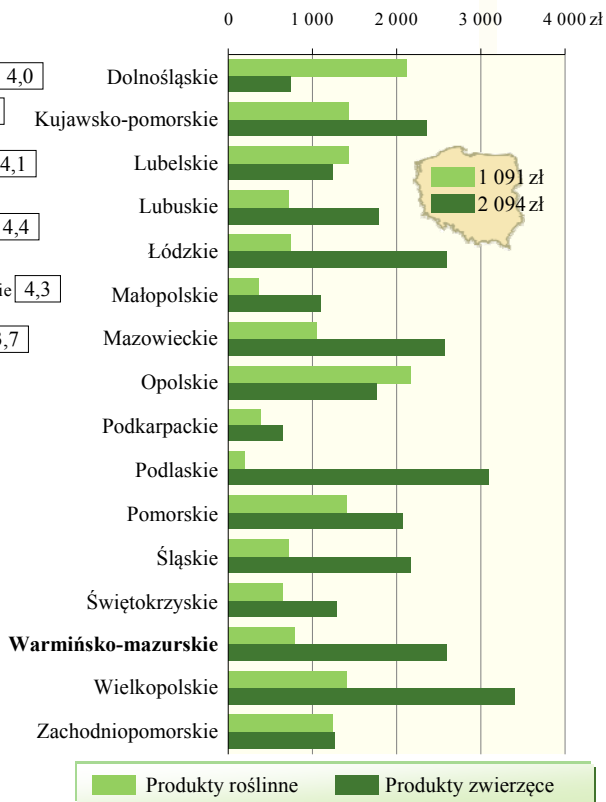
Wyk. 5. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.**

Wyk. 6. **Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r.**

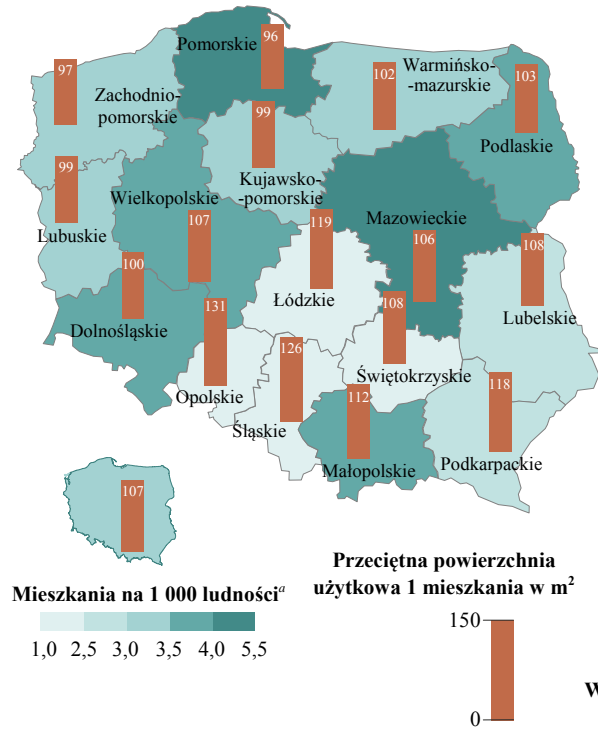

Wyk. 7. **Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2011 r.**

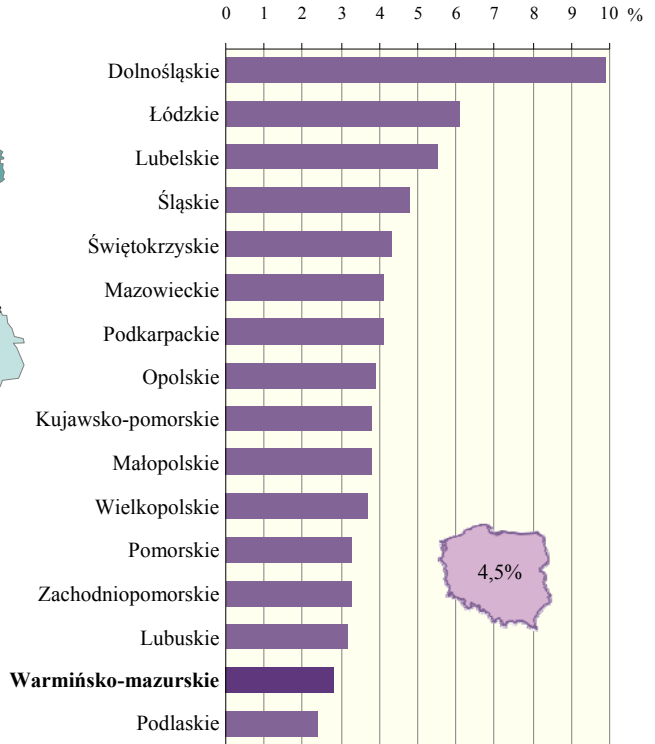

^a Przeciętna w roku.

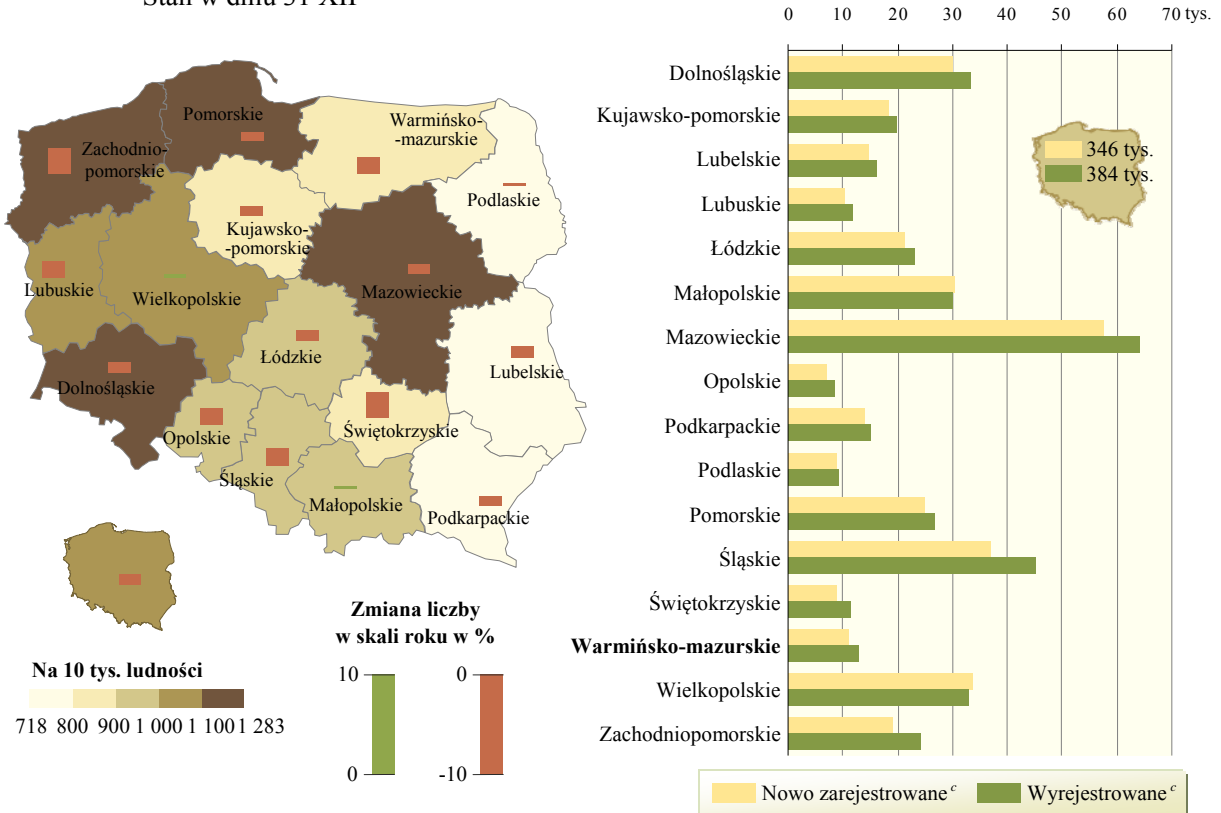
Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2011 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach w 2011 r.**

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^b w 2011 r.**
Stan w dniu 31 XII

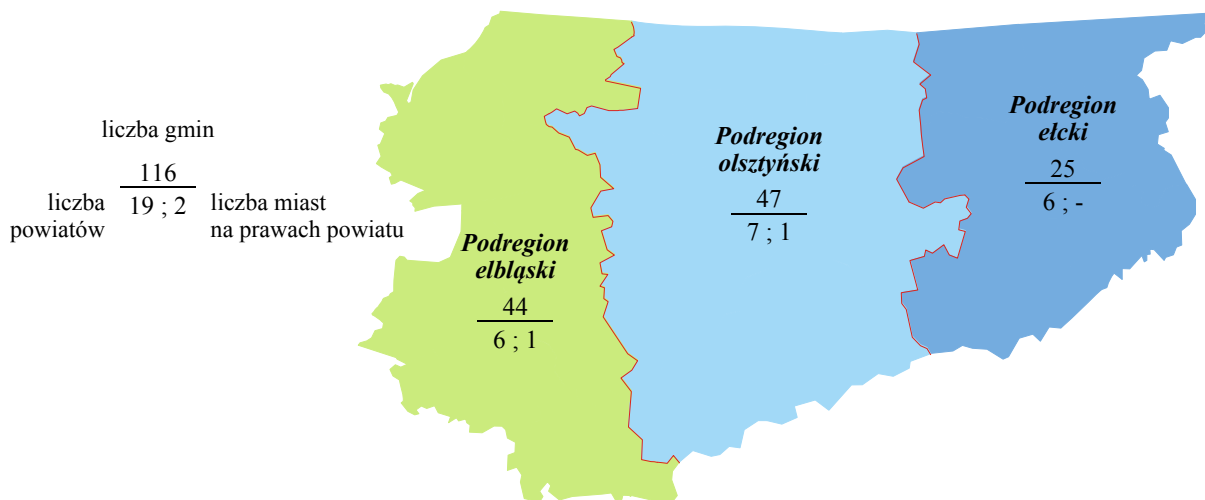

^a Ludność według stanu w dniu 30 VI. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2011 R.

Stan w dniu 1 I

	<u>Powierzchnia w ha</u>
WARMIŃSKO- -MAZURSKIE	2 417 347
podregiony:	
Elbląski	749 642
Elcki	634 599
Olsztyński	1 033 106

<u>Podregion elbląski</u>		<u>Podregion elcki</u>		<u>Podregion olsztyński</u>	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:		Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
braniewski	Elbląg	elcki		bartoszycki	Olsztyn
działdowski		giżycki		kętrzyński	
elbląski		gołdapski		lidzbarski	
iławski		olecki		mrażowski	
nowomiejski		piski		nidzicki	
ostródzki		węgorzewski		olsztyński	
				szczygieński	

Według stanu w dniu 1 I 2011 r. województwo warmińsko-mazurskie zajmowało powierzchnię 24 173 km² (2 417 347 ha), co stanowiło 7,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze (wg danych NSP 2011² w dniu 31 III 2011 r.) mieszkało 1 399 tys. ludności, tj. 3,6% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 58 osób (ostatnia lokata w kraju). W miastach mieszkało 58,3% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne – regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

² Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 Podstawowe informacje o sytuacji demograficzno-społecznej ludności Polski oraz zasobach mieszkaniowych; www.stat.gov.pl.

LUDNOŚĆ

W 2011 r. pomimo zmniejszenia się liczby urodzeń i utrzymania się liczby zgonów na zbliżonym poziomie w porównaniu do 2010 r., przyrost naturalny pozostał dodatni. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały w 2011 r. było ujemne. Saldo migracji zagranicznych, w przeciwieństwie do roku poprzedniego, było ujemne.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

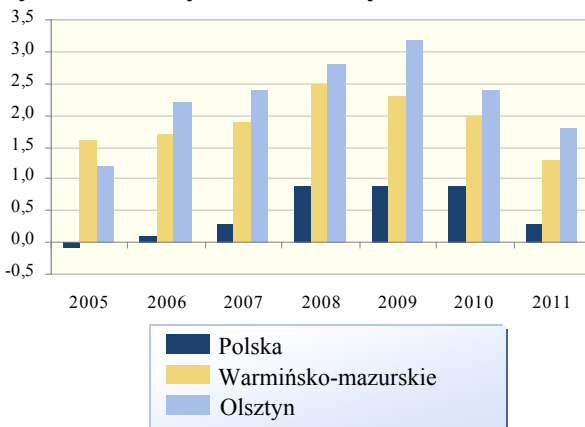
W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. zarejestrowano 14 750 urodzeń żywych, tj. o 1 021 mniej niż przed rokiem i o 26 mniej niż w 2005 r. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 10,32‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (11,03‰), i nieco wyższy niż w 2005 r. (10,31‰).

W 2011 r. w województwie zmarło 12 940 osób, tj. o 2 osoby mniej niż przed rokiem i o 519 więcej niż w 2005 r. Ogólny **współczynnik zgonów** zarówno w 2011 r. jak i rok wcześniej wyniósł 9,05‰, natomiast w 2005 r. – 8,67‰. W stosunku do roku poprzedniego i 2005 r. zmniejszyła się liczba zgonów niemowląt.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

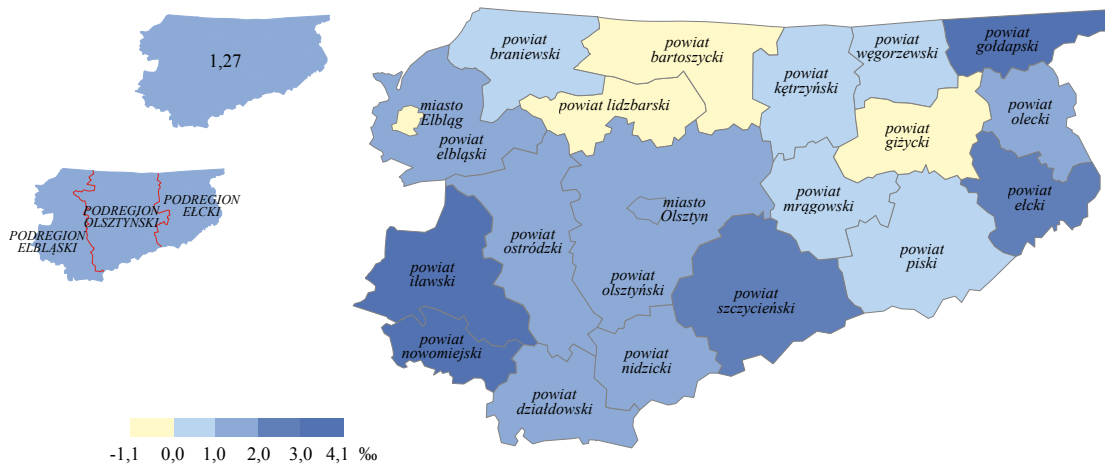
Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1 000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,75‰, wobec 4,76‰ – w 2010 r. i 6,36‰ – w 2005 r.

Wyk. 11. **Przyrost naturalny na 1 000 ludności**

W województwie warmińsko-mazurskim notowano dodatni **przyrost naturalny**. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie 1 810 w 2011 r., podczas gdy rok wcześniej wyniosła 2 829, a przed sześcioma laty 2 355. Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość 1,27‰ i był niższy niż przed rokiem (1,98‰), i niższy niż w 2005 r. (1,64‰). Omawiany wskaźnik dla Polski osiągał znacznie niższe wartości we wszystkich analizowanych latach.

Wyk. 12. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.

W województwie obserwowano przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego. W czterech powiatach był on ujemny (w Elblągu, powiecie giżyckim, lidzbarskim i bartoszyckim), w pozostałych dodatni. Najwyższe wartości osiągnął w powiatach: nowomiejskim, gołdapskim i iławskim.

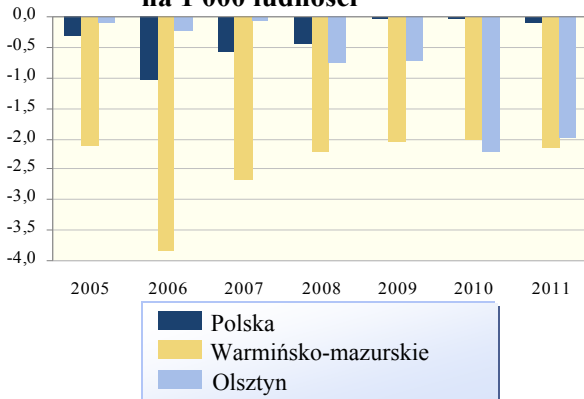
W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. zawarto 7 643 małżeństwa, tj. o 727 mniej niż przed rokiem, i o 167 mniej niż w 2005 r. **Współczynnik małżeństw** kształtował się na poziomie 5,35‰ w 2011 r., wobec 5,85‰ w 2010 r. i 5,45‰ w 2005 r. W latach 2011 i 2010 liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1 000 ludności była nieco niższa w województwie niż w Polsce, natomiast w 2005 r. ukształtowała się na zbliżonym poziomie.

Tabl. 2. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Małżeństwa	5,42	5,98	5,41
Urodzenia żywe	9,55	10,82	10,17
Zgony	9,65	9,91	9,83
w tym niemowląt ^a	6,42	4,98	4,73
Przyrost naturalny ^b	-0,10	0,91	0,34
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,34	-0,06	-0,11
w tym zagranicznych	-0,34	-0,06	-0,11
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Małżeństwa	5,45	5,85	5,35
Urodzenia żywe	10,31	11,03	10,32
Zgony	8,67	9,05	9,05
w tym niemowląt ^a	6,36	4,76	4,75
Przyrost naturalny ^b	1,64	1,98	1,27
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-2,16	-1,89	-2,10
w tym zagranicznych	-0,58	0,01	-0,03
OLSZTYN			
Małżeństwa	5,52	5,55	5,33
Urodzenia żywe	9,12	10,64	10,12
Zgony	7,90	8,21	8,30
w tym niemowląt ^a	3,91	4,42	5,82
Przyrost naturalny ^b	1,23	2,43	1,82
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,44	-2,39	-1,63
w tym zagranicznych	-0,64	-0,46	-0,34

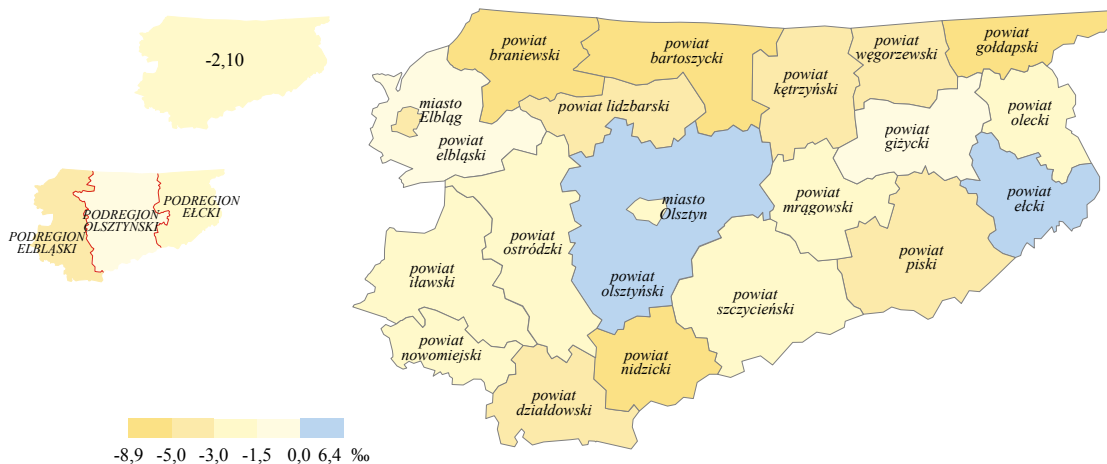
a Dzieci w wieku poniżej 1 roku na 1 000 urodzeń żywych. b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności

W omawianych latach **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych** ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że w kolejnych latach badanego okresu liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego przewyższała liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2011 r. o 2 996, w 2010 r. o 2 706, a w 2005 r. o 3 098).

Wyk. 14. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.**

Badanie migracji zagranicznych województwa wykazało, że liczba emigrantów przewyższała liczbę imigrantów w 2005 i 2011 r., natomiast w 2010 r. liczba osób powracających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w regionie przekroczyła o 15 liczbę tych, którzy wymeldowali się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju. W Polsce w latach 2005, 2010 i 2011 liczba emigrantów była wyższa od liczby imigrantów.

W 2011 r. w 2 powiatach województwa warmińsko-mazurskiego saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały przyjęło wartości dodatnie, tj. olsztyńskim i elckim.

Dane prezentujące ludność w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie warmińsko-mazurskim” – publikacja dostępna w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

■ ZATRUDNIENIE

Po dwóch latach spadku, rok 2011 był pierwszym, w którym zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim.

Jednostki sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim zatrudniały w 2011 r. 139,8 tys. osób. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło – zarówno w województwie, jak i w kraju. W województwie wzrost ten wyniósł 4,0% (w odniesieniu do poprzedniego roku), natomiast w Polsce 3,4%. O ile w kraju wzrost był obserwowany już drugi rok, to w województwie rok 2011 był okresem, kiedy przeciętne zatrudnienie wzrosło po raz pierwszy od załamania, które miało miejsce w 2009 r.

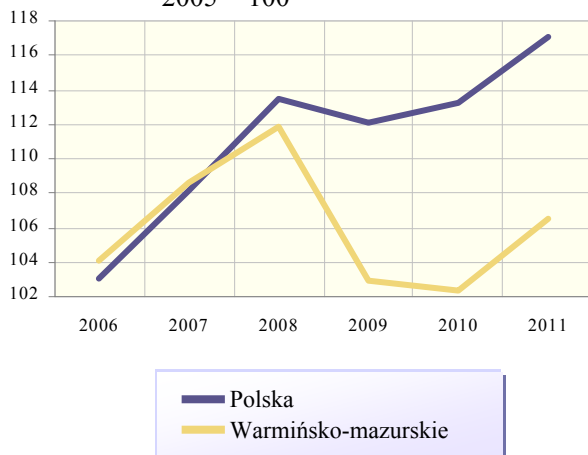
Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 3. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw^a**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011		
	w tysiącach		2005=100	2010=100	
Polska	4 646,4	5 260,9	5 439,1	117,1	103,4
Warmińsko-mazurskie	131,3	134,4	139,8	106,5	104,0
Olsztyn	30,2	30,9	x	102,1

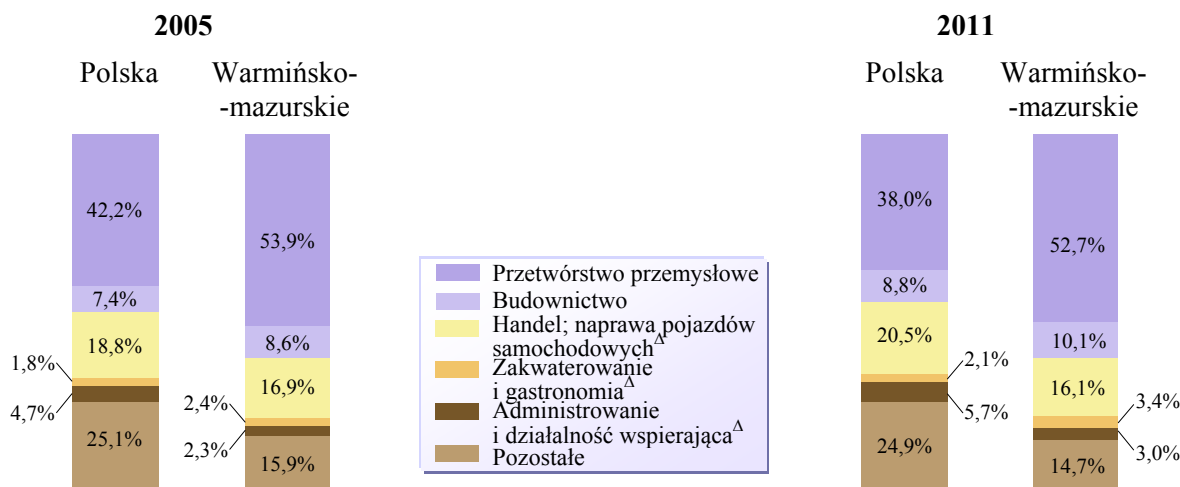
^a Dane nie obejmują poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2005 = 100

W 2011 r. udział sektora prywatnego ukształtował się na poziomie 91,0% i zwiększył się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2005 r. odpowiednio o 1,1 pkt proc. i 2,3 pkt proc. W jednostkach sektora prywatnego przeciętne zatrudnienie wyniosło 127,3 tys. osób, co oznacza wzrost o 5,3% w stosunku do zanotowanego rok wcześniej oraz o 9,3% w odniesieniu do 2005 r. Przedsiębiorstwa sektora publicznego w omawianym okresie zatrudniały 12,6 tys. osób, tj. o 7,2% mniej niż w 2010 r. i o 15,3% mniej niż w 2005 r.

Wyk. 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

Udział zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym wyniósł 73,7 tys. osób, tj. 52,7% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, natomiast najmniejszą grupę stanowili zatrudnieni w pozostałej działalności usługowej (0,6 tys. osób, tj. 0,4% ogólnej liczby zatrudnionych).

Tabl. 4. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	97,7	99,0	99,6	99,5	105,9	104,1	104,5	104,0
w tym:								
Przemysł	97,3	99,2	99,9	100,0	104,6	103,9	104,5	103,6
w tym przetwórstwo przemysłowe	97,4	99,4	100,2	100,3	104,5	103,7	104,3	103,4
Budownictwo	98,6	98,6	99,5	99,6	106,8	103,4	100,8	99,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	98,1	98,5	98,6	98,4	107,0	106,2	107,7	108,6
Transport i gospodarka magazynowa	97,8	98,2	95,9	96,2	105,9	106,0	105,5	105,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	103,4	105,5	105,9	105,2	112,3	72,4	72,5	72,9
Informacja i komunikacja	123,6	116,9	122,8	136,8	141,0	138,8	136,9	136,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	100,2	108,5	108,9	107,4	112,1	102,5	102,6	102,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	94,3	97,0	94,5	91,8	100,1	119,0	121,8	122,6
Pozostała działalność usługowa	100,0	104,8	101,6	101,5	152,0	144,1	138,9	144,9

W 2011 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, przeciętne zatrudnienie wzrosło m.in. w pozostałej działalności usługowej (o 44,9%) oraz informacji i komunikacji (o 36,1%), natomiast zmniejszyło się przede wszystkim w zakwaterowaniu i gastronomii (o 27,1%).

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim nadal utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (największy wśród osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok), jednocześnie odnotowano spadek liczby zgłoszonych ofert zatrudnienia. Stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

W końcu grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 107,3 tys. osób i była wyższa od zanotowanej przed rokiem (o 1,4 tys. osób, tj. o 1,3%), ale niższa niż w 2005 r. (o 43,6 tys. osób, tj. o 28,9%). Podobne zmiany obserwowano w skali kraju – na koniec 2011 r. liczba bezrobotnych była o 1,4% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 3,3% w 2010 r.), a w stosunku do 2005 r. nastąpił spadek o 28,5%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) z późniejszymi zmianami.

Tabl. 5. **Bezrobocie rejestrowane**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	2 773,0	1 954,7	1 982,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	2 793,2	3 042,0	2 591,5
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	3 019,8	2 979,8	2 563,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	158	83	90
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	17,6	12,4	12,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	150,9	105,9	107,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	147,7	164,3	139,7
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	159,1	167,5	138,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	411	230	266
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	27,2	20,0	20,1
OLSZTYN			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	7,6	5,9	6,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	11,5	12,3	10,6
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	12,9	12,5	10,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	95	109	149
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	9,2	6,9	7,2

^a W ciągu roku.

W województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w dwunastu powiatach, przy czym najwyższy – w iławskim (o 13,5%), a najmniejszy – w elckim (o 1,5%). Z powiatów, w których zanotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, największy wystąpił w giżyckim (o 13,4%).

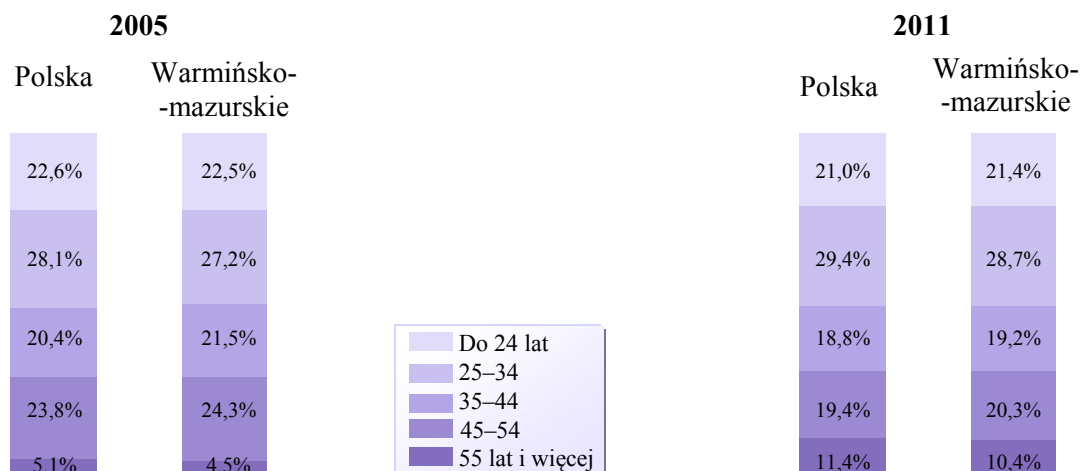
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W 2011 r. 81,5% ogółu bezrobotnych w regionie stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 81,2%). Bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 80,3% (w 2010 r. – 79,5%). Mieszkańcy wsi pozostający bez pracy to 49,6% (przed rokiem – 49,3%) ogólnej liczby bezrobotnych.

W końcu grudnia 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. Stanowiły one 54,4% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 1,4% wyższa niż rok wcześniej. Populacja bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się (o 1,8%), a ich odsetek zmniejszył się w ciągu roku o 1,4 pkt proc., do poziomu 45,6%.

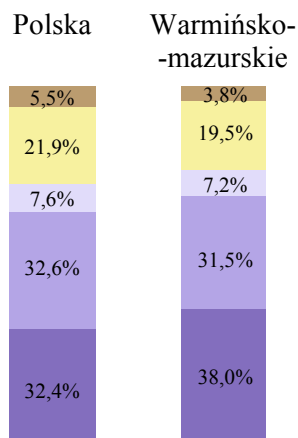
Bezrobocie nadal dotyczyło dużego odsetka ludzi młodych. W końcu grudnia 2011 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (30,8 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,1 pkt proc. do 28,7%). Wzrósł także udział bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej (o 1,1 pkt proc. do 10,4%). Zmniejszył się natomiast udział bezrobotnych osób w wieku 45–54 lata oraz 18–24 lata.

Wyk. 17. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według grup wieku**
Stan w dniu 31 XII

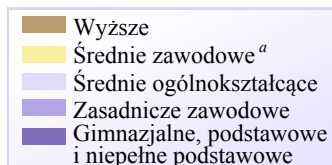
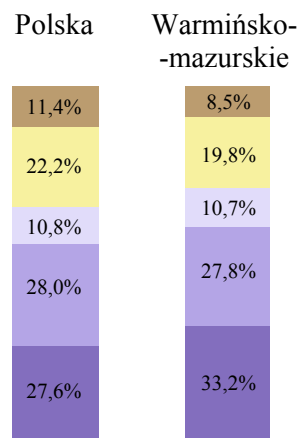

Ponad 60% bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy to osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 33,2% i 27,8% ogółu bezrobotnych). Udział obu wyżej wymienionych grup zmniejszył się w porównaniu z 2010 r., w tym osób z najniższym wykształceniem – o 1,0 pkt proc. Coraz większe problemy na rynku pracy odczuwały również osoby z wyższym wykształceniem, których zbiorowość w ciągu ostatniego roku zwiększyła się najbardziej (o 16,9%), a ich odsetek wzrósł o 1,1 pkt proc. do poziomu 8,5%.

Wyk. 18. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII
2005

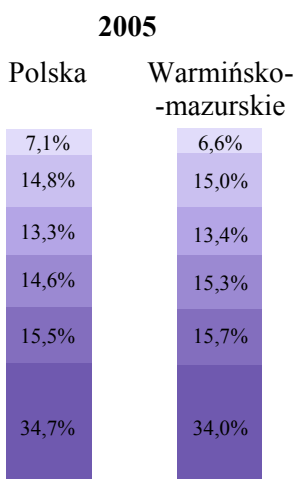
2011

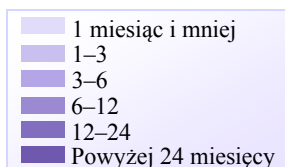
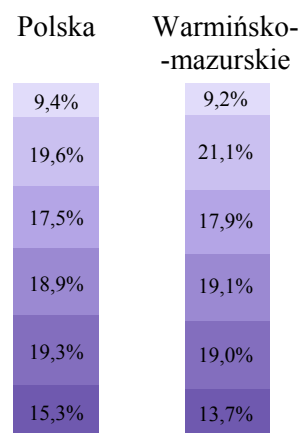
^a Łącznie z policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy wzrost (o 18,1%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok (ich udział wzrósł do 32,7%, tj. o 4,6 pkt proc.). Wzrosła także liczba osób pozostających bez pracy 6–12 miesięcy (o 7,2%), jak i ich udział do 19,1%, tj. o 1,0 pkt proc. W pozostałych kategoriach nastąpił spadek – największy w grupie osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca (o 18,3%).

Wyk. 19. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

2011

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia miały osoby z krótkim stażem pracy (1–5 lat) oraz dotychczas niepracujące, które łącznie stanowiły ponad 40% ogólnej liczby bezrobotnych (odpowiednio 24,5% i 18,5%). W porównaniu z rokiem poprzednim w największym stopniu wzrósł odsetek osób ze stażem do 1 roku (do 14,9%, tj. o 0,8 pkt proc.).

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2011 r. w największym stopniu uległa zmianie liczba osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (wzrost o 10,7%) oraz długotrwale bezrobotnych (wzrost o 8,4%). Spadek odnotowano w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych (o 1,6%). Była to jednocześnie najliczniejsza grupa bezrobotnych – jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. zmalał o 1,8 pkt proc. do poziomu 60,9%. Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem utrzymała się liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia.

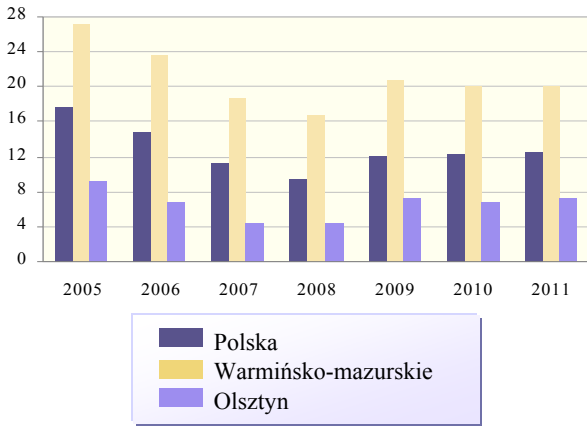
Tabl. 6. **Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tys. osób	115,9	98,0	96,3	105,9	116,4	97,9	98,3	107,3
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	113,1	105,0	98,6	97,0	100,5	99,9	102,1	101,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tys. osób	41,7	33,7	42,3	46,6	39,2	27,3	34,9	38,4
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	95,6	93,7	96,7	101,9	93,9	81,2	82,5	82,3
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tys. osób	35,0	51,5	44,0	36,9	28,7	45,8	34,5	29,3
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	122,4	114,5	111,5	108,1	82,0	88,9	78,4	79,3
Płynność bezrobocia (napływ- -odpływ) w tys. osób	6,7	17,8	1,8	9,7	10,4	18,4	0,3	0,9
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	21,6	18,8	18,5	20,0	21,4	18,6	18,7	20,1

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

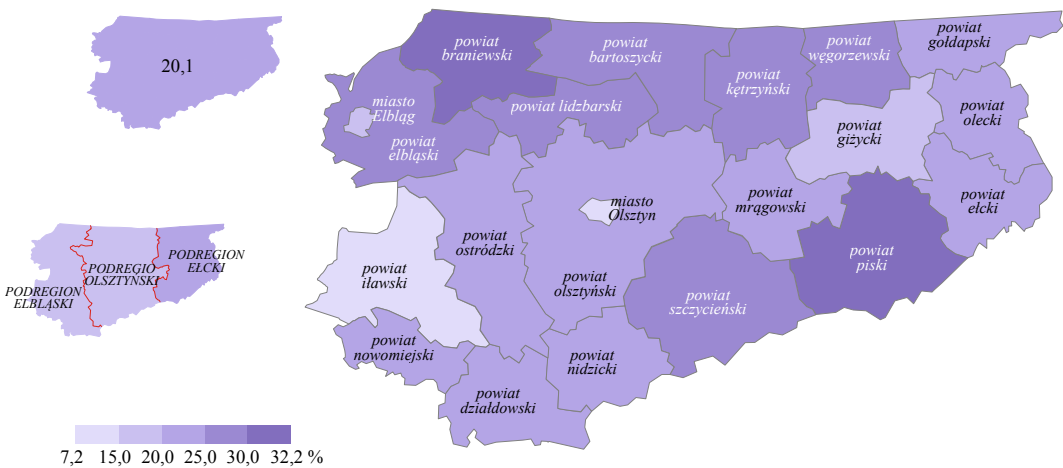
Stopa bezrobocia rejestrowanego zarówno w skali kraju, jak i województwa, w 2011 r. była wyższa niż rok wcześniej. W końcu grudnia wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 12,5% i nieznacznie wzrósł (o 0,1 pkt proc.) w odniesieniu do notowanego przed rokiem, ale był niższy o 5,1 pkt proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. W województwie w końcu 2011 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 20,1% i była nieznacznie wyższa (o 0,1 pkt proc.) niż rok wcześniej, jednak niższa (o 7,1 pkt proc.) w stosunku do 2005 r. Stopa bezrobocia na Warmii i Mazurach, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach na koniec 2011 r. wyniosła 25 pkt proc. i w skali roku zwiększyła się o 0,4 pkt proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: piskim (32,2%), braniewskim (30,8%) oraz bartoszyckim (29,7%), najniższą zaś – w mieście na prawach powiatu Olsztynie (7,2%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.**
Stan w dniu 31 XII

W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 139,7 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (o 24,5 tys., tj. o 14,9%) oraz w porównaniu z zanotowaną w 2005 r. (o 7,9 tys., tj. o 5,4%).

Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2010 r. (o 0,8 pkt proc.) i wyniósł 84,9%. W skali roku wzrósł odsetek m.in. osób pracujących przed zarejestrowaniem (do 79,5%, tj. o 2,8 pkt proc.), zamieszkałych na wsi (do 46,3%, tj. o 0,8 pkt proc.) oraz osób powyżej 50 roku życia (do 17,5%, tj. o 1,8 pkt proc.). Obniżył się odsetek m.in. osób dotychczas nie pracujących (do 20,5%, tj. o 2,8 pkt proc.), osób bez doświadczenia zawodowego (do 28,0%, tj. o 2,5 pkt proc.) oraz osób w wieku do 25 lat (do 30,2%, tj. o 2,0 pkt proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2011 r. wykreślono 138,3 tys. osób, tj. o 17,4% mniej niż przed rokiem oraz o 13,0% – niż w 2005 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 61,7 tys. osób (wobec 67,3 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 4,4 pkt proc. do 44,6%. W strukturze osób wykreślonych z ewidencji zmiany odnotowano również w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (wzrost do 31,6%, tj. o 3,4 pkt proc.) oraz dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (wzrost do 6,3%, tj. o 1,3 pkt proc.). Znacznie zmniejszył się natomiast udział osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (ich odsetek zmalał do 4,8%, tj. o 10,1 pkt proc.).

Z analizy bilansu bezrobotnych wynika, że w ciągu roku zarejestrowano o 1,4 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu ukształtowała się na poziomie 101,0%, podobnie jak w Polsce (101,1%). Warto zaznaczyć, że w ciągu całego 2011 r. płynność bezrobocia w województwie była zdecydowanie mniejsza niż przed rokiem.

Powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2011 r. miały do dyspozycji 33,8 tys. ofert pracy, tj. o 35,7% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 266 bezrobotnych (wobec 230 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był niemalże trzy razy wyższy niż w kraju. W powiecie iławskim i nidzickim na jedną ofertę pracy przypadała najmniejsza liczba bezrobotnych (odpowiednio 55 i 86 osób). W Olsztynie na ofertę przypadało 149 osób bezrobotnych.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- liczba bezrobotnych pozostała na tym samym poziomie, wzrosła natomiast stopa bezrobocia (najbardziej wśród kobiet oraz osób zamieszkałych na terenach wiejskich),
- zmniejszył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności,
- wzrosło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- zwiększyła się liczba biernych zawodowo.

W IV kwartale 2011 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 608 tys. osób, a biernych zawodowo – 543 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (545 tys. osób) i bezrobotni (63 tys.).

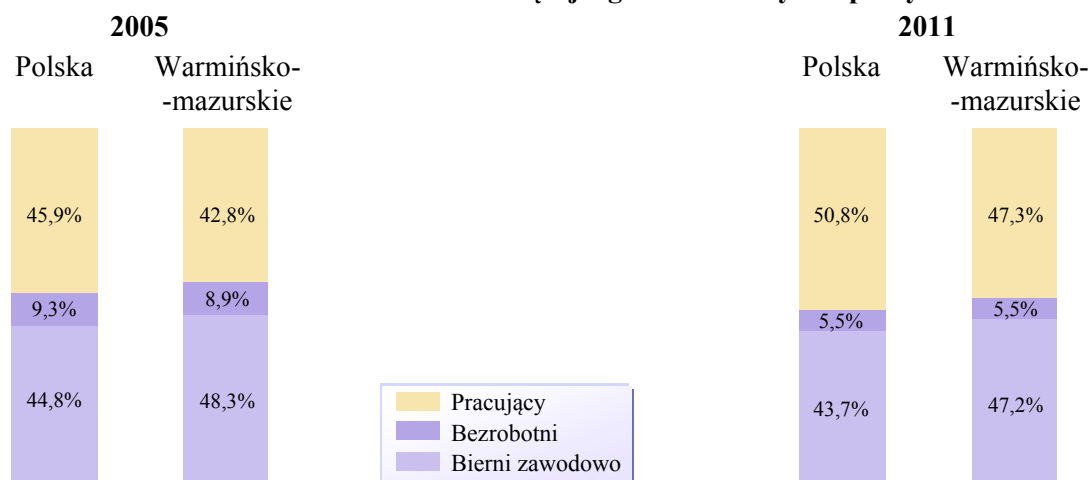
Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.

Tabl. 7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17 283	17 724	17 951
pracujący	14 390	16 075	16 201
bezrobotni	2 893	1 649	1 750
Bierni zawodowo w tys.	14 051	14 016	13 934
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,2	55,8	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	45,9	50,6	50,8
Stopa bezrobocia w %	16,7	9,3	9,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	600	631	608
pracujący	497	568	545
bezrobotni	103	63	63
Bierni zawodowo w tys.	560	541	543
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	51,7	53,8	52,8
Wskaźnik zatrudnienia w %	42,8	48,5	47,4
Stopa bezrobocia w %	17,2	10,0	10,4

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak 2005 r. W odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. zmniejszył się (o 1,1 pkt proc.) udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, a wzrósł (o 1,0 pkt proc.) udział biernych zawodowo oraz nieznacznie (o 0,1 pkt proc.) odsetek osób bezrobotnych. W porównaniu z IV kwartałem 2005 r. odnotowano wzrost udziału pracujących (o 4,5 pkt proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (o 3,4 pkt proc.) i biernych zawodowo (o 1,1 pkt proc.).

Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale

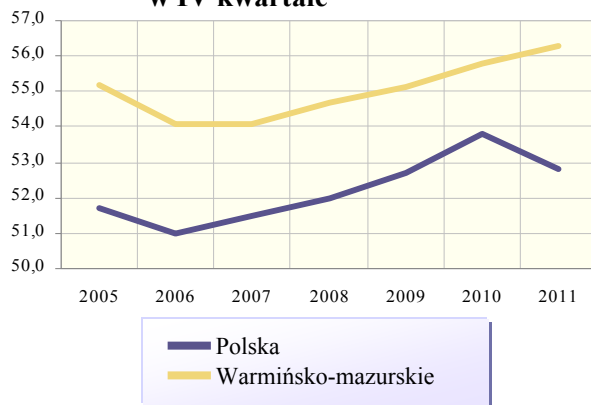

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2011 r. zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie roku poprzedniego o 3,6%, natomiast w odniesieniu do sytuacji sprzed sześciu lat wzrosła o 1,3%. Tendencję spadkową w porównaniu z rokiem ubiegłym zaobserwowano zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

W ostatnim kwartale 2011 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 52,8% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,3%). W regionie w ujęciu rocznym zaobserwowano spadek aktywności zawodowej, a opisujący ją współczynnik zmniejszył się o 1,0 pkt proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2005 r. – zwiększył się o 1,1 pkt proc. (w skali kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 0,5 pkt proc. i 1,1 pkt proc.).

Wyk. 23. **Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale**

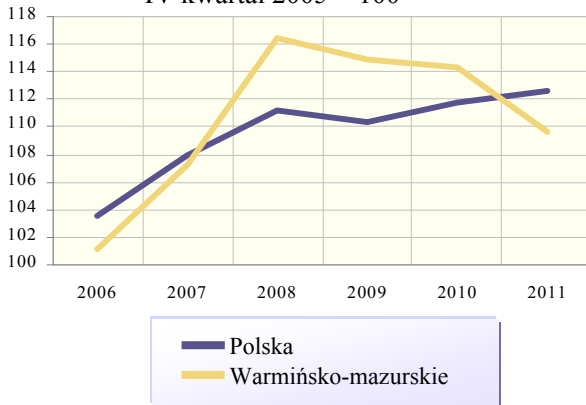

W IV kw. 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród mężczyzn zanotowano wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej niż wśród kobiet (61,8%, wobec 44,6%).

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

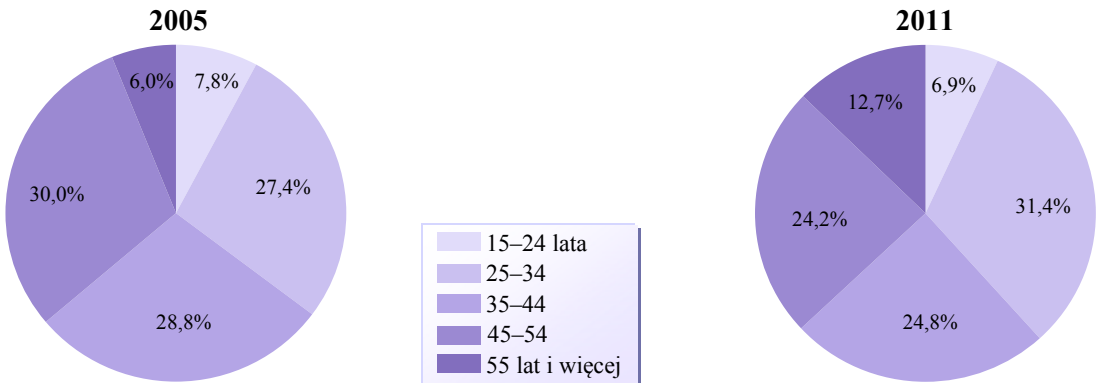
- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Wyk. 24. **Dynamika liczby pracujących w IV kwartale**
IV kwartał 2005 = 100

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2011 r. największy udział miały osoby w wieku 25–34 lata (31,4%), najmniejszy zaś udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (6,9%) i 55 lat i więcej (12,7%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek utrzymywały się na zbliżonym poziomie.

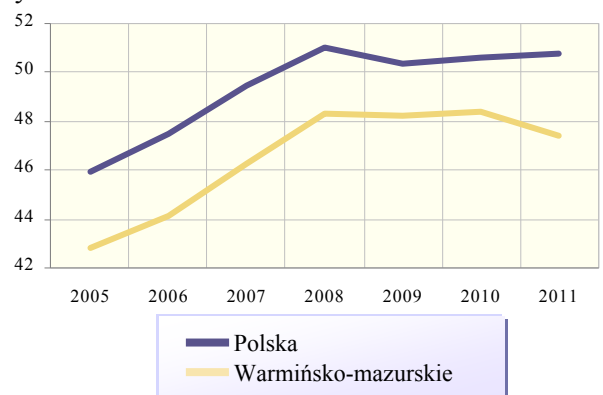
Wyk. 25. **Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 47,4% i był o 3,4 pkt proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. zmniejszył się on o 1,1 pkt proc. W skali kraju pozostał na zbliżonym poziomie (nieznaczny wzrost o 0,2 pkt proc.).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

Wyk. 26. **Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale**

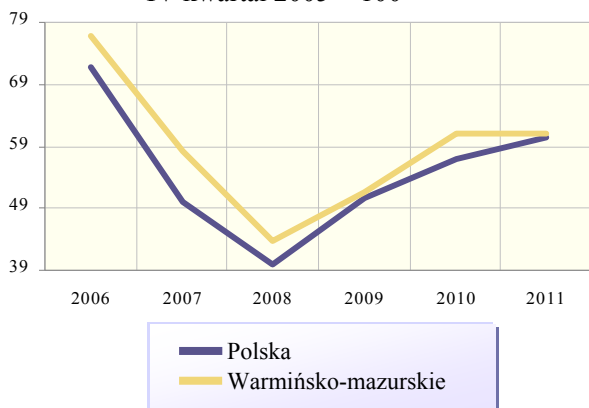
W IV kwartale 2011 r. liczba bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 63 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego nie zmieniła się.

W porównaniu z IV kwartale 2005 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 40 tys. (o 38,8%).

W IV kwartale 2011 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w regionie ponad połowę (54,0%) stanowiły kobiety.

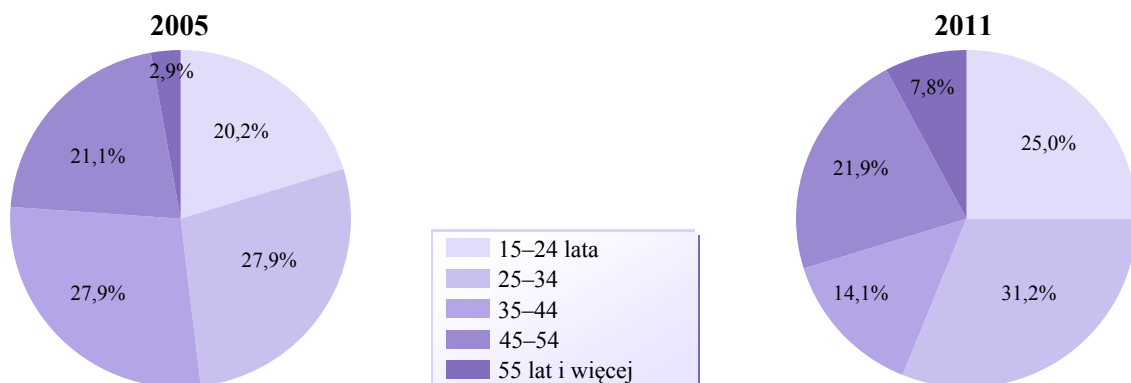
***Bezrobotni** to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

Wyk. 27. **Dynamika liczby bezrobotnych w IV kwartale**
IV kwartał 2005 = 100

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale 2011 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (31,2% ogółu bezrobotnych). Najmniejszą zbiorowość stanowiły osoby 55–letnie i starsze (7,8%).

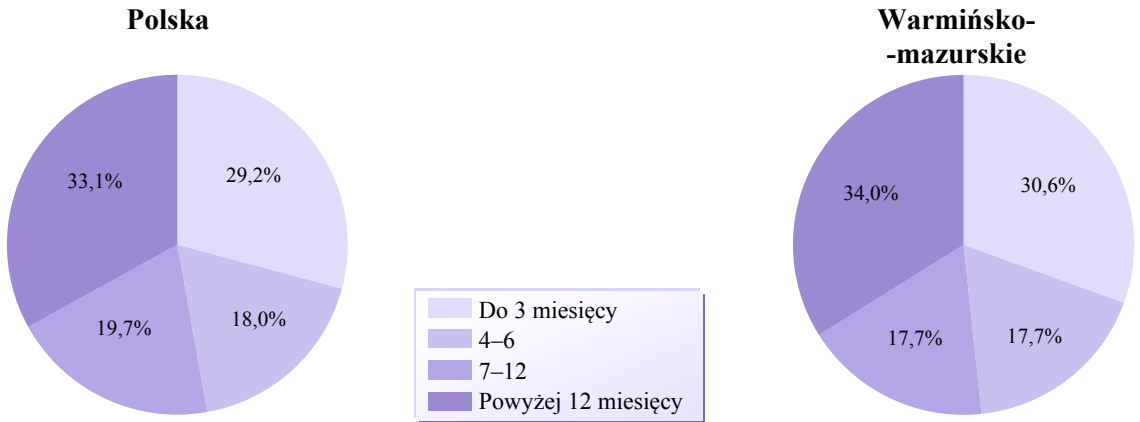
Wyk. 28. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale**

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 11 miesięcy (w kraju również). W porównaniu z ubiegłym rokiem

okres ten uległ wydłużeniu o 2 miesiące (w Polsce – był krótszy o 1 miesiąc). W analizowanym kwartale w regionie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 21 tys. i stanowiła 33,3% ogółu bezrobotnych (wobec 25,4% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2011 r. również zanotowano przyrost (o 3,7 pkt proc.), a odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 33,1%.

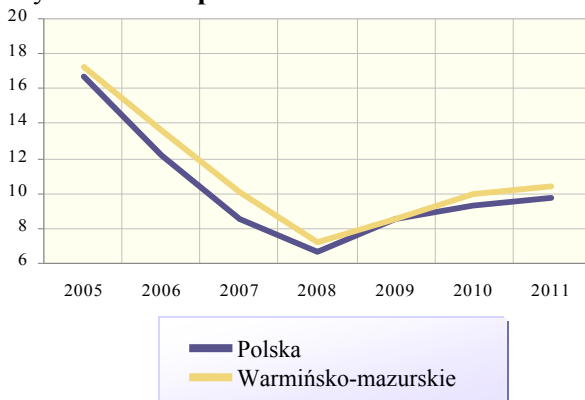
Wyk. 29. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2011 r.**

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim ukształtowała się na poziomie 10,4% i była o 0,7 pkt proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem w regionie wzrosła o 0,4 pkt. proc. (tak samo w Polsce). Natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2005 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia o 6,8 pkt proc. (w kraju o 7,0 pkt proc.). W IV kwartale 2011 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 8,5%, a w przypadku kobiet 12,7%.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

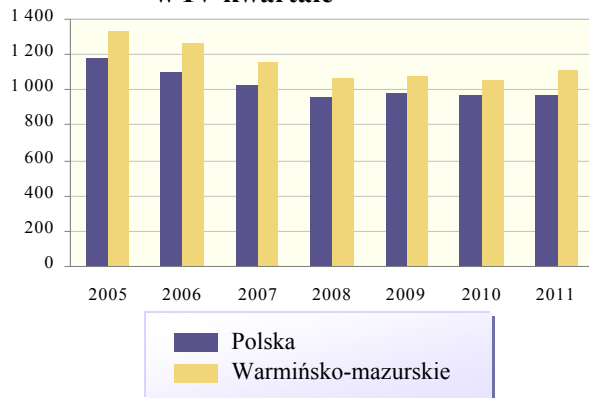
Wyk. 30. **Stopa bezrobocia w IV kwartale**

W IV kwartale 2011 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 543 tys. osób i stanowiła 47,2% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju 43,7%). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba nieaktywnych zawodowo na Warmii i Mazurach zwiększyła się o 0,4% (w Polsce spadek o 0,6%), a w stosunku do analogicznego okresu 2005 r. była niższa o 3,0% (w Polsce o 0,8%).

W IV kwartale 2011 r. ponad 61% populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie stanowiły kobiety (w kraju 61,5%).

Wyk. 31. **Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale**

W IV kwartale 2011 r. na 1 000 pracujących przypadało 1 112 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1 063 osoby, natomiast w analogicznym okresie 2005 r. 1 334 osoby. W IV kwartale 2011 r. w regionie na 1 000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju, podobnie jak w analogicznych okresach 2010 r. i 2005 r.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 r.”

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się również czas przepracowany oraz średnie wynagrodzenie za godzinę pracy w sektorze przedsiębiorstw.

Tabl. 8. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw^a**

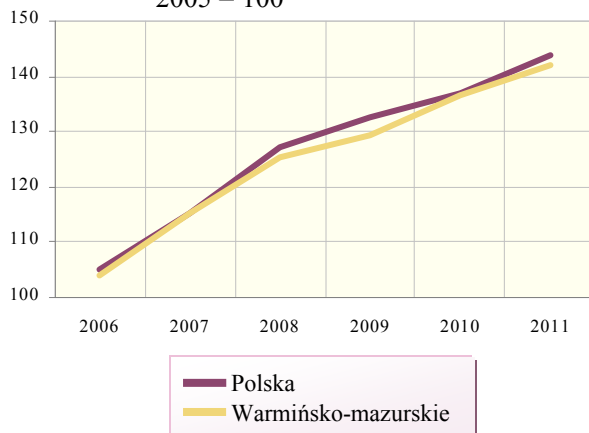
Wyszczególnienie	2005	2010	2011		
	w złotych			2005=100	2010=100
Polska	2 502,79	3 429,64	3 604,02	144,0	105,1
Warmińsko-mazurskie	2 006,54	2 739,09	2 848,17	141,9	104,0
Olsztyn	3 190,69	3 311,63	x	103,8

^a Dane nie obejmują poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

W 2011 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 2 848,17 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 4,0%. W kraju przeciętna płaca brutto wyniosła 3 604,02 zł, co oznacza wzrost o 5,1% w odniesieniu do zanotowanej przed rokiem.

***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2005 = 100

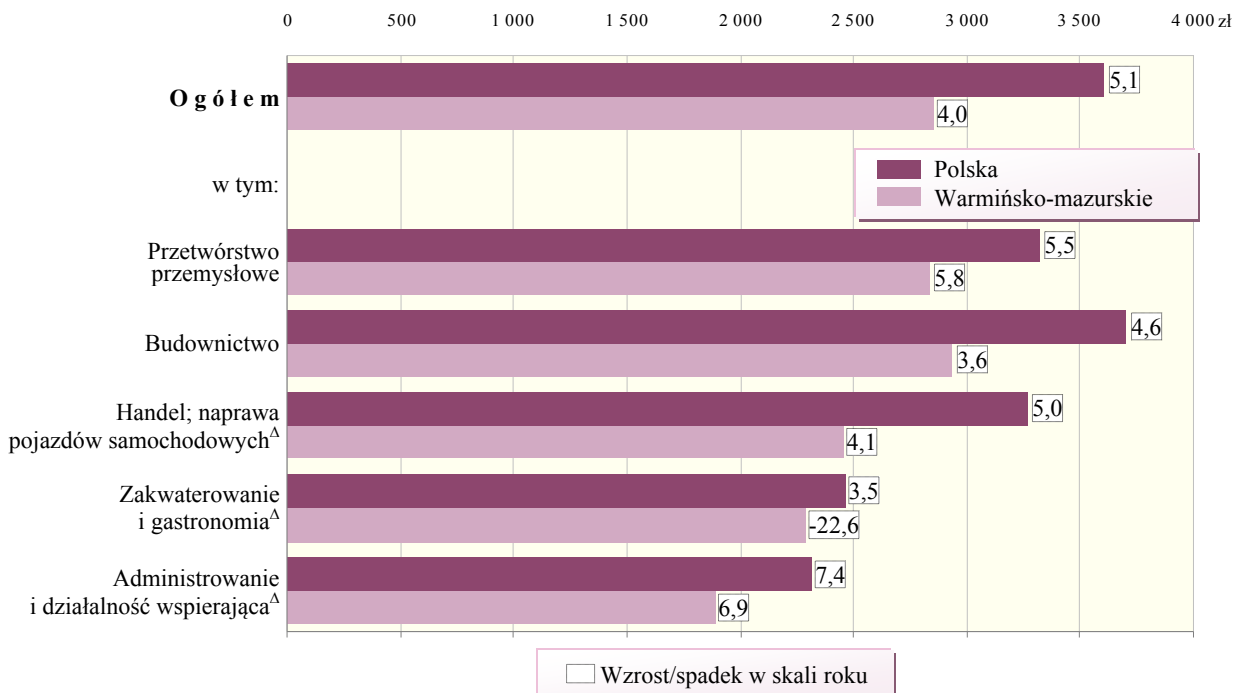

W województwie warmińsko-mazurskim w sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnęło wartość 3 747,58 zł i zwiększyło się o 8,7% w stosunku do poprzedniego roku. W sektorze prywatnym przeciętna płaca ukształtowała się na poziomie 2 759,33 zł i była o 3,7% wyższa od zanotowanej w 2010 r.

Tabl. 9. **Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim**

Sektory	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	103,9	105,0	104,9	105,4	105,1	104,7	104,7	104,0
w tym:								
Przemysł	105,2	105,7	105,1	105,9	105,6	106,1	106,0	105,4
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	105,4	105,9	105,3	106,0	105,9	106,5	106,4	105,8
Budownictwo	100,0	102,0	102,8	102,5	104,7	103,6	103,3	103,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	103,5	105,0	104,9	105,0	105,0	105,1	105,0	104,1
Transport i gospodarka magazynowa	100,5	101,9	102,2	102,9	103,1	102,8	103,2	102,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	103,5	104,2	104,5	104,8	101,1	80,2	78,0	77,4
Informacja i komunikacja	99,2	109,3	109,2	101,9	96,4	92,7	93,9	98,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	108,4	104,6	105,1	105,6	99,6	105,1	106,2	109,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	105,9	103,1	103,0	101,9	112,2	107,1	107,1	106,9
Pozostała działalność usługowa	105,6	104,7	105,9	104,8	115,7	116,3	113,5	113,8

W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy notowano w pozostałej działalności usługowej (o 13,8%), obsłudze rynku nieruchomości (o 9,4%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 6,9%). Spadek wynagrodzeń zaobserwowano m.in. w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 22,6%) oraz informacja i komunikacja (o 1,1%).

Wyk. 33. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.**

W 2011 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim zanotowano w sekcjach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; przekroczyły one odpowiednio o 85,3% i 41,9% średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw w regionie. Najniższe wynagrodzenia zanotowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz pozostałej działalności usługowej (odpowiednio o 33,7% i 26,8% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

W 2011 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowano łącznie 246,3 mln godzin, tj. o 3,3% więcej niż przed rokiem. Przepracowany czas zmniejszył się o 9,3% w sektorze publicznym, natomiast w sektorze prywatnym – wzrósł o 4,7%. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 128,7 mln (52,3% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 40,4 mln (16,4%), najmniej zaś w pozostałej działalności usługowej – 1,0 mln (0,4%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. wyniósł 147 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w tym okresie ukształtowało się na poziomie 19,40 zł, przy czym w sektorze publicznym osiągnęło wartość 26,20 zł, zaś w sektorze prywatnym – 18,75 zł. W porównaniu z 2010 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 4,8% (w sektorze publicznym – o 11,3%, a w prywatnym – o 4,4%). Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 36,16 zł, a najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej – 12,71 zł.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 r.”
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej. Na zmniejszenie liczby świadczeniobiorców znaczny wpływ miała malejąca zbiorowość rolników indywidualnych.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS, niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W 2011 r. na Warmii i Mazurach przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 297,5 tys. osób i była niższa zarówno od notowanej przed rokiem (o 2,2 tys. osób, tj. o 0,7%), jak i w 2005 r. (o 0,2 tys. osób, tj. o 0,1%). Większe zmiany w tym zakresie stwierdzono w skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacano przeciętnie 8 740,8 tys. osobom, czyli o 1,4% mniej niż w roku poprzednim.

Tabl. 10. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2005	2010	2011		
	w liczbach bezwzględnych		2005=100	2010=100	
POLSKA^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	9 168,7	8 866,0	8 740,8	95,3	98,6
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	7 524,0	7 491,4	7 414,2	98,5	94,2
rolników indywidualnych	1 644,7	1 374,7	1 326,6	80,7	96,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	1 170,74	1 588,95	1 669,22	142,6	105,1
w tym emerytura	1 305,75	1 698,35	1 783,06	136,6	105,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	758,11	954,68	986,24	130,1	103,3
w tym emerytura	793,78	996,18	1 028,51	129,6	103,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	297,6	299,7	297,5	99,9	99,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	238,0	249,6	249,0	104,6	99,8
rolników indywidualnych	59,7	50,1	48,5	81,3	96,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	1 019,16	1 428,63	1 501,12	147,3	105,1
w tym emerytura	1 143,29	1 557,82	1 635,86	143,1	105,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	756,55	955,05	986,78	130,4	103,3
w tym emerytura	791,97	1 000,80	1 034,28	130,6	103,3

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2011 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 3,4% i był taki sam jak rok wcześniej. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa warmińsko-mazurskiego stanowili 3,4% całej populacji w kraju,

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (od 2006 r. w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa).

a biorąc pod uwagę liczbę wypłat z KRUS region znalazł się na jedenastej pozycji (z udziałem 3,7%).

W 2011 r. emerytury i renty z ZUS otrzymało 249,0 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem (o 0,2%) i więcej (o 4,6%) niż w 2005 r. W stosunku do 2010 r. wzrosła liczba emerytów (o 0,5%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,2%), zmniejszyła się natomiast przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 2,9%).

W 2011 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (63,2% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty rodzinne (17,2%).

Tabl. 11. Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim

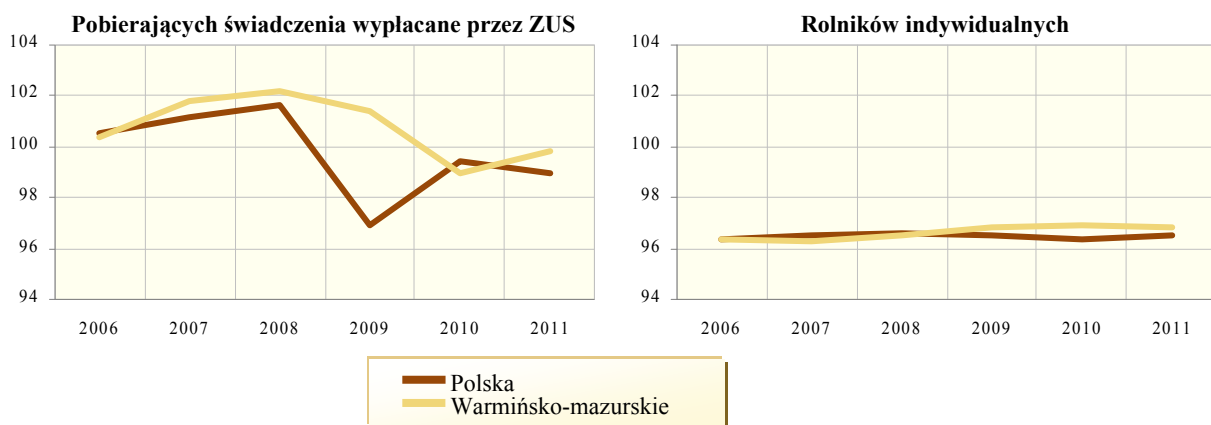
Wyszczególnienie	2010				2011			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	301,2	300,8	300,3	299,7	297,6	297,3	297,5	297,5
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	98,8	98,6	98,6	98,6	98,8	98,8	99,1	99,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	250,5	250,3	250,0	249,6	248,6	248,4	248,8	249,0
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	99,2	99,0	99,0	99,0	99,2	99,3	99,6	99,8
rolników indywidualnych	50,8	50,6	50,4	50,1	49,1	48,9	48,7	48,5
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	96,9	96,9	96,9	96,9	96,6	96,6	96,7	96,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1 386,83	1 411,51	1 421,44	1 428,63	1 471,82	1 489,07	1 496,13	1 501,12
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	107,1	106,6	106,6	106,6	106,1	106,1	105,3	105,1
rolników indywidualnych	933,92	948,16	852,60	955,05	972,41	982,25	985,47	986,78
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	105,3	104,9	104,7	104,7	104,1	103,6	103,5	103,3

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (od 2006 r. w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Nieco inaczej kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – zanotowano zmniejszenie ich zbiorowości w porównaniu z 2010 r. Emerytury i renty rolnicze w 2011 r.

pobierało 48,5 tys. osób (o 3,2% mniej niż przed rokiem i o 18,7% mniej w stosunku do 2005 r.). W ciągu ostatniego roku największy spadek (po 3,3%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy. W niewielkim stopniu zmalała zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 0,6%). Świadczeniobiorcy ZUS i KRUS charakteryzowali się podobną strukturą. Podobnie jak w przypadku ZUS, wśród pobierających świadczenia z KRUS dominowali emeryci, a ich odsetek wyniósł 76,4%, najniższy zaś udział miały osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,3% ogółu beneficjentów świadczeń KRUS.

Wyk. 34. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Rok poprzedni = 100

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W regionie w 2011 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1 501,12 zł i była wyższa o 5,1% niż przed rokiem (tak jak w kraju). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 986,78 zł i zwiększy-

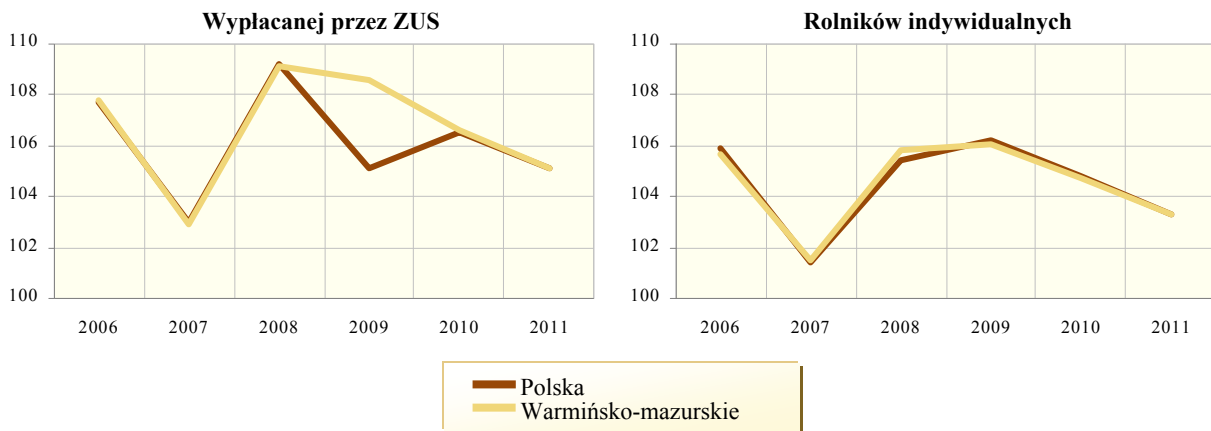
ło się o 3,3% w ciągu roku.

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Największy wzrost w ciągu ostatniego roku odnotowano w przypadku emerytur z ZUS (w województwie i w kraju po 5,0%).

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

W regionie podobnie, jak w kraju, szybciej rosła przeciętna emerytura i renta wypłacana przez ZUS niż to samo świadczenie z KRUS, a różnica wyniosła po 1,8 pkt proc.

Wyk. 35. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

W 2011 r. wysokość świadczeń z ZUS w województwie ukształtowała się poniżej średniej krajowej (o 10,1%), natomiast z KRUS były nieznacznie wyższe (o 0,1%). Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS, województwo plasowało się na trzynastym miejscu w kraju, a w przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych na szóstym miejscu.

Wyплаты realizowane przez KRUS w poszczególnych kategoriach świadczeń były wyższe od krajowych (renty z tytułu niezdolności do pracy o 0,9%, emerytury o 0,6%, renty rodzinne o 0,2%), natomiast wypłaty z ZUS były niższe od krajowych (renty rodzinne o 12,3%, renty z tytułu niezdolności do pracy o 9,7%, emerytury o 8,3%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego”, który co kwartał dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był szybszy od notowanego w 2010 r. Ceny konsumpcyjne zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim w większym stopniu niż w skali kraju. Podobnie jak w Polsce, wzrost cen wystąpił w większości grup towarów i usług, a najwyższy odnotowano w zakresie transportu, żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosły o 4,6% (wobec wzrostu o 4,3% średnio dla Polski). W województwie najbardziej zdrożały towary i usługi związane z transportem (o 7,4%), żywność i napoje bezalkoholowe (o 6,4%), towary i usługi związane z mieszkaniem (o 5,6%) oraz z edukacją (o 4,6%). Mniej niż w poprzednim roku płacono za odzież i obuwie (o 1,3%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju.

Tabl. 12. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,1	102,6	104,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,1	102,7	105,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	105,3	103,7
Odzież i obuwie	94,6	96,2	98,5
Mieszkanie	103,3	103,3	105,5
Zdrowie	102,6	102,9	104,5
Transport	104,9	106,2	107,7
Rekreacja i kultura	100,6	99,7	100,5
Edukacja	103,2	102,7	103,4

Tabl. 12. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

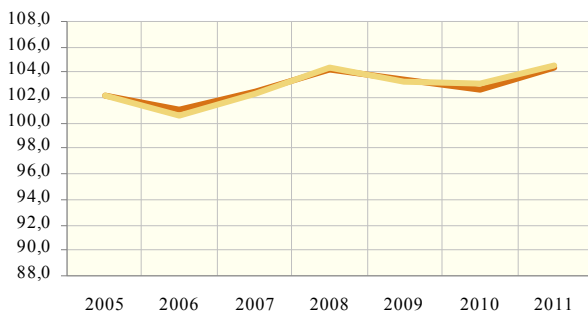
Wyszczególnienie	2005	2010	2011
	rok poprzedni = 100		

WARMIŃSKO-MAZURSKIE

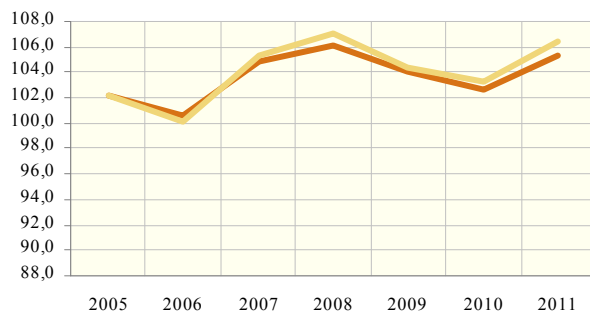
Ogółem	102,2	103,1	104,6
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	103,2	106,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,8	105,2	103,8
Odzież i obuwie	94,6	95,6	98,7
Mieszkanie	103,5	104,1	105,6
Zdrowie	103,0	102,8	104,0
Transport	104,5	107,0	107,4
Rekreacja i kultura	101,3	101,7	100,7
Edukacja	100,2	103,4	104,6

Wyk.36. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Rok poprzedni = 100

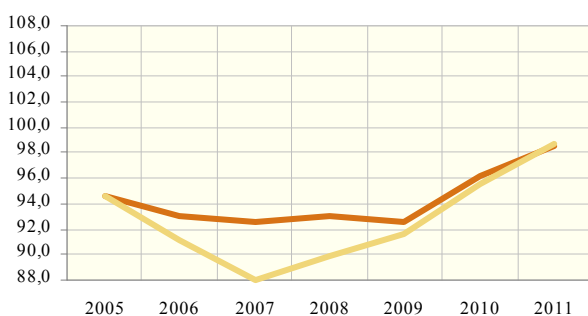
Ogółem

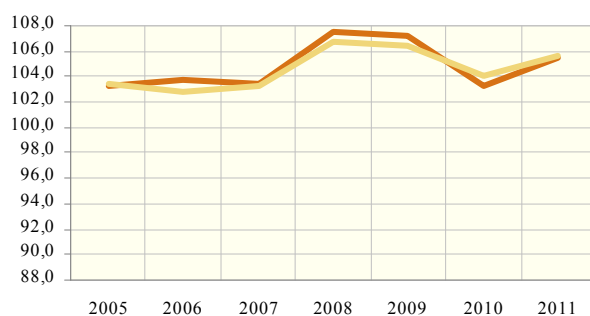
Żywność i napoje bezalkoholowe

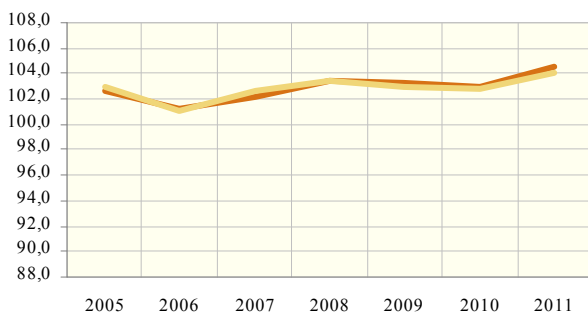
Odzież i obuwie

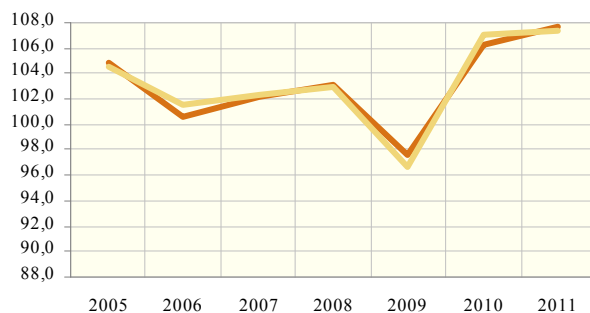
Mieszkania

Zdrowie

Transport

— Polska
— Warmińsko-mazurskie

W 2011 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w II kwartale (5,1%), w tym najbardziej zdrożała żywność i napoje bezalkoholowe (o 8,9%). W II kwartale notowano również wysoki wzrost cen towarów i usług związanych z transportem (o 6,7%), który najwyższą wartość osiągnął w IV kwartale (8,9%). We wszystkich analizowanych okresach zaobserwowano wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, zdrowiem, edukacją, napojami alkoholowymi i wyrobami tytoniowymi. Jedynie w grupie odzież i obuwie, oprócz II kwartału, utrzymywał się spadek cen.

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim**

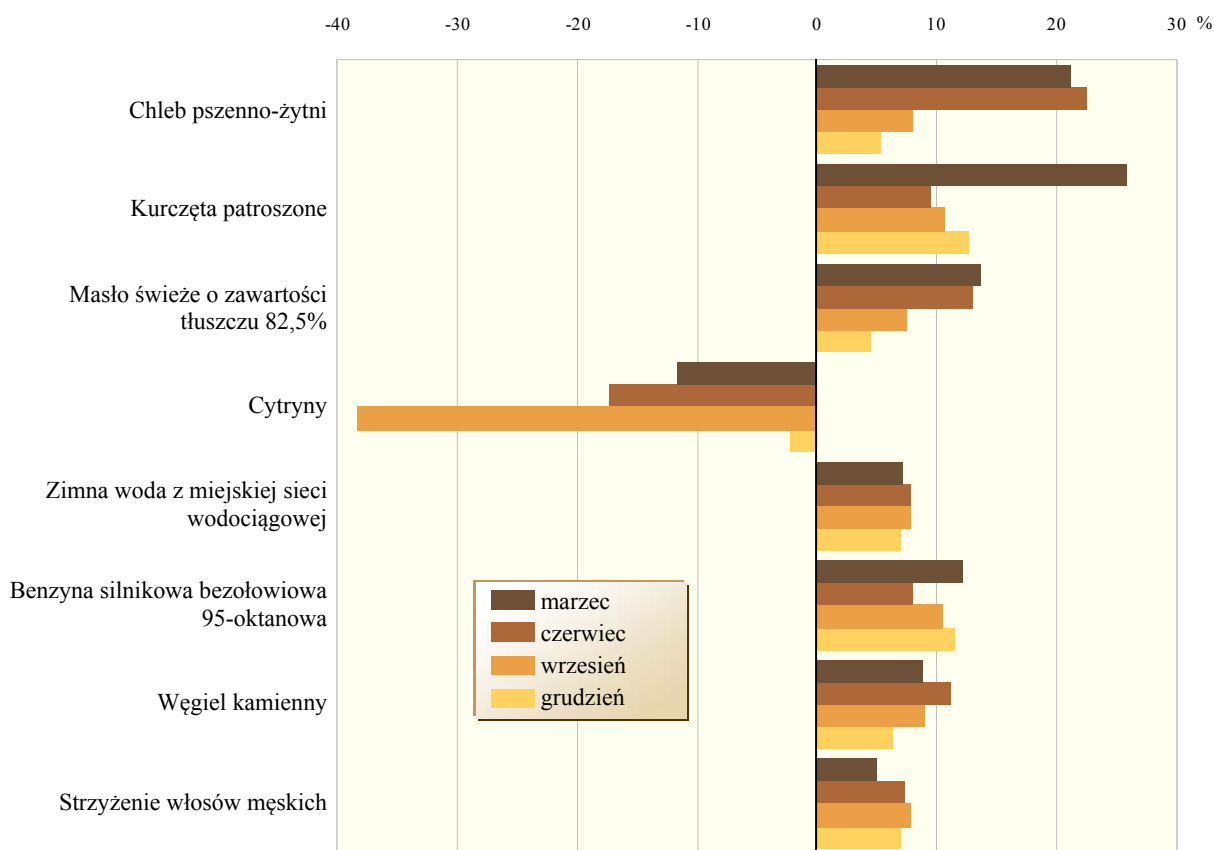
Wyszczególnienie	2010				2011			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Ogółem	103,3	102,7	102,9	103,4	104,3	105,1	104,3	104,6
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,0	101,4	103,4	104,8	106,5	108,9	105,6	104,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	107,0	106,5	103,5	103,9	103,9	103,3	104,2	103,9
Odzież i obuwie	96,1	95,0	95,4	96,1	96,7	100,9	98,4	98,8
Mieszkanie	104,0	104,1	104,2	104,1	105,1	105,2	105,9	106,4
Zdrowie	102,3	102,5	102,9	103,3	103,0	103,3	104,0	105,9
Transport	110,0	108,0	104,1	106,0	107,3	106,7	106,6	108,9
Rekreacja i kultura	101,0	101,4	102,6	101,8	101,2	101,5	99,8	100,4
Edukacja	103,6	102,8	103,0	104,3	104,7	104,5	105,2	103,9

W grudniu 2011 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. W województwie warmińsko-mazurskim najbardziej podrożał cukier (o 34,3%), kawa (o 19,3%), mięso wołowe z kością (o 18,1%), olej rzepakowy (o 16,3%), ser „Gouda” (o 13,3%) oraz kasza jęczmienna

(o 14,5%). Zdecydowanie mniej niż przed rokiem płacono m.in. za cebulę (o 42,5%), ziemniaki (o 36,8%) oraz marchew (o 16,8%). W grupie artykułów nieżywnościowych znacząco zdrożała benzyna silnikowa bezołowiowa 95-oktanowa (o 11,4%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Wyk. 37. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r.**

Tabl. 14. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	
	w złotych			2010 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,33	2,08	2,25	108,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,63	5,96	7,12	119,5
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,07	13,68	15,34	112,1
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	19,67	21,65	22,95	106,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,45	2,67	2,78	104,1
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,10	4,27	4,63	108,4
Cebula – za 1 kg	1,20	2,25	1,40	62,2
Ziemiaki – za 1 kg	0,89	1,43	0,74	51,7

Tabl. 14. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	
	w złotych			2010 = 100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	2,94	3,95	134,4
Sok jabłkowy – za 1 l	2,83	3,64	3,73	102,5
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	458,31	467,17	484,87	103,8
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	146,77	164,09	172,72	105,3
Proszek do prania – za 400 g	2,97	4,43	4,46	100,7
Ciepła woda – za 1 m ³	14,10	17,89	18,61	104,0
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,94	2,23	2,46	110,3
Bilet normalny do kina	12,72	15,23	15,89	104,3
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	51,31	69,63	74,13	106,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,26	1,94	2,04	105,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,48	6,28	7,07	112,6
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,44	14,24	14,86	104,4
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	20,62	20,54	22,24	108,3
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,56	2,53	2,65	104,7
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,03	4,18	4,37	104,5
Cebula – za 1 kg	1,04	2,07	1,19	57,5
Ziemniaki – za 1 kg	0,90	1,33	0,84	63,2
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,89	3,88	134,3
Sok jabłkowy – za 1 l	2,83	3,49	3,67	105,2
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	402,33	514,25	511,11	99,4
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	143,93	165,58	169,18	102,2
Proszek do prania – za 400 g	6,17	4,61	4,65	100,9
Ciepła woda – za 1 m ³	14,42	16,99	16,96	99,8
Bilet normalny na przejazd jednorazowy auto- busem miejskim	1,76	2,10	2,31	110,0
Bilet normalny do kina	12,77	15,00	14,40	96,0
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	47,50	72,00	77,00	106,9

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Niekorzystne warunki pogodowe i opóźnione żniwa w 2010 r. utrudniały terminowe rozpoczęcie jesiennych prac polowych i siewu ozimin pod zbiory w 2011 r. Lokalnie siewy trwały jeszcze w I dekadzie października.

Utrzymująca się jesienią bardzo ciepła pogoda oraz dostateczne uwilgotnienie gleby stwarzały dobre warunki dla wzrostu zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego. Uprawy ozime w końcowej fazie rozwoju jesienią 2010 r. – przed wejściem w stan zimowego spoczynku – były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione.

Przebieg pogody w okresie zimy nie stwarzał większych zagrożeń dla zimujących upraw. Rośliny chroniła przed mrozem dość gruba pokrywa śnieżna.

Znaczny wzrost temperatury powietrza notowany na początku pierwszej dekady lutego spowodował zanikanie pokrywy śnieżnej chroniącej uprawy przed nadmiernym wychłodzeniem oraz spowodował rozmarzanie gleby. Ponowny spadek temperatury powietrza w drugiej połowie lutego, przy braku dostatecznej okrywy śnieżnej zakłócił zimowy spoczynek roślin powodując ich osłabienie oraz zmniejszenie mrozoodporności. Dodatkowo silne wiatry powodowały wysmalanie ozimin.

Wyraźne ocieplenie pod koniec marca oraz opady deszczu spowodowały szybkie roztopienie się śniegu oraz powstanie na polach zastoisk wodnych, w miejscu których rośliny zaczęły wymakać.

Przebieg warunków pogodowych w kwietniu i nadmierne uwilgotnienie gleby nie sprzyjały prowadzeniu wiosennych prac polowych i siewom roślin jarych. Po chwilowej poprawie pogody na początku miesiąca ponownie wystąpiły deszcze i ochłodzenie, które utrzymały się do końca II dekady miesiąca. Spowodowało to znaczne opóźnienie wegetacji. Wykorzystując wyraźną poprawę warunków pogodowych pod koniec kwietnia, rolnicy przystąpili do intensywnych prac polowych i siewów. Na znacznej powierzchni zdecydowano się na zaorania i dokonano przesiewów roślin. Główną przyczyną były straty spowodowane przez uszkodzenia mrozowe, wyprzenia, pleśń śniegową oraz zniszczenia przez zwierzynę leśną. Straty zimowe szczególnie dotknęły plantacje rzepaku ozimego. Lokalnie jeszcze na początku maja wysiewano zboża jare.

Wyraźne ocieplenie i opady deszczu w I dekadzie maja przyspieszyły tempo wzrostu i rozwoju roślin. Pod koniec miesiąca przystąpiono do sianokosów.

Niesprzyjające dojrzewaniu zbóż warunki pogodowe utrzymywały się od II połowy czerwca aż do ostatniego tygodnia lipca. Dodatkowo ulewne deszcze połączone z silnym wiatrem powodowały wylęganie łańców zbóż i rzepaku ozimego oraz negatywnie wpłynęły na parametry ziarna. Stopniowo w miarę poprawy warunków agrometeorologicznych i osuszenia pól, pod koniec lipca, rolnicy intensywnie przystąpili do żniw. Niestety sprzyjająca zbiorom pogoda utrzymała się tylko na początku sierpnia. Do końca miesiąca okresy dosyć słonecznej, bezdeszczowej pogody były już co kilka dni przeplatane obfitymi opadami deszczu. Również wyjątkowo chłodny i deszczowy sierpień utrudniał dokończenie żniw. Lokalnie zboża i rzepak koszone jeszcze na początku września.

Długotrwałe i intensywne opady w okresie lata stwarzały również niekorzystne warunki dla wegetacji roślin okopowych, szczególnie ziemniaków, powodując porażenie roślin zarazą ziemniaczaną.

Tabl. 15. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	31,5	34,9	32,9
rzepak i rzepik	26,3	23,6	22,4
ziemniaki	176	211	230
buraki cukrowe	416	483	574
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:			
bydło	34,5	37,2 ^a	37,3
trzoda chlewna	113,9 ^b	98,5 ^a	87,5 ^b
owce	2,0	1,7 ^a	1,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni).	845,1	1 000,0 ^a	825,9
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	36,69	59,84	81,99
ziarno żyta za 1 dt	27,64	42,12	74,24
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	37,05	50,86	49,57
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,05	4,56	5,58
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,82	3,89	4,52
mleko krowie za 1 l	0,93	1,07	1,21
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	45,49	64,91	95,51
ziarno żyta za 1 dt	34,67	48,58	78,79
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	52,87	98,51	111,47
prosię na chów za 1 szt.	131,00	130,20	121,13
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	27,8	41,7	35,4 ^c
rzepak i rzepik	21,7	20,9	21,1 ^c
ziemniaki	179	233	211 ^c
buraki cukrowe	475	518	496 ^c
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:			
bydło	40,8	41,3 ^a	47,5
trzoda chlewna	88,2 ^b	63,5 ^a	57,9 ^b
owce	0,9	1,0 ^a	1,0
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	272,2	290,4 ^a	306,1
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	37,65	61,17	83,83
ziarno żyta za 1 dt	27,89	44,03	78,72
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	44,81	56,26	59,78
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,06	4,27	5,45
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,88	4,01	4,57
mleko krowie za 1 l	0,95	1,10	1,25
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	43,50	61,18	89,76
ziarno żyta za 1 dt	27,16	42,63	56,33
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	55,19	107,40	116,20
prosię na chów za 1 szt.	129,19	158,04	178,46

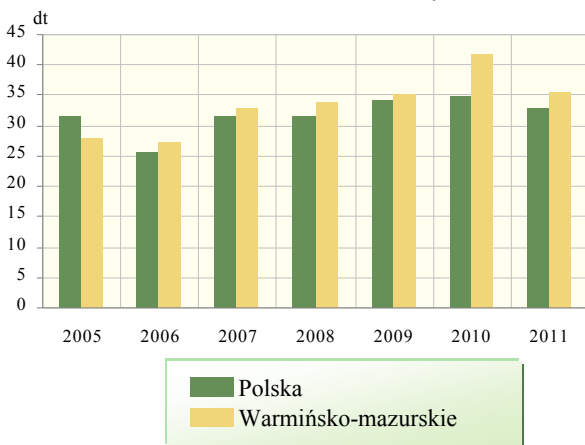
^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Stan w końcu lipca. ^c Dane nieostateczne.

■ PRODUKCJA ROŚLINNA ^a

W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim pomimo zwiększenia powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ich niższa wydajność z jednostki powierzchni spowodowała, że uzyskano produkcję mniejszą niż przed rokiem. Zbiory rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków w 2011 r. były także niższe niż rok wcześniej. O niższym poziomie produkcji rzepaku i rzepiku zdecydowała mniejsza powierzchnia uprawy, zaś ich plonowanie było wyższe niż w 2010 r. Spadek zbiorów ziemniaków wynikał z ich niższego plonowania i zmniejszenia areału uprawy w odniesieniu do roku poprzedniego.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2011 r. wyniosła 435,7 tys. ha i była o 5,7% większa niż w roku poprzednim oraz o 1,0% większa w porównaniu z notowaną w 2005 r.

Wyk. 38. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

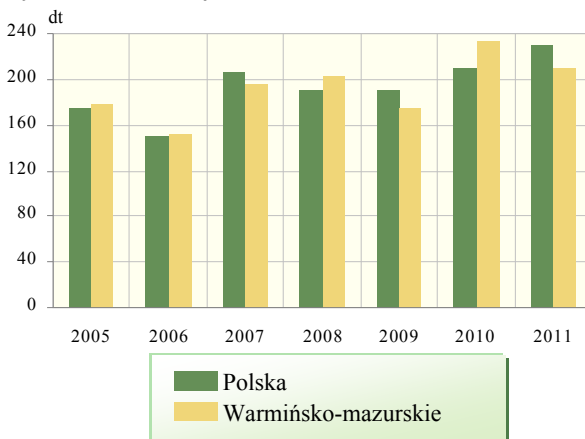

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2011 r. osiągnęły poziom 35,4 dt z ha i zmniejszyły się o 15,1% w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim, a w porównaniu do 2005 r. wzrosły o 27,3%. W 2011 r. plony w województwie były o 7,6% wyższe w odniesieniu do średnich plonów w kraju.

W 2011 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1 542,1 tys. ton, czyli o 10,2% mniej niż przed rokiem i o 28,5% więcej niż w 2005 r.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2011 r. wyniosła 59,5 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 13,7%, a w stosunku do 2005 r. wzrosła o 29,9%. W omawianym roku plony wyniosły 21,1 dt z ha i były niższe od średniego poziomu w kraju o 5,8%. W porównaniu

Wyk. 39. **Plony ziemniaków z 1 ha**

z plonami uzyskanymi rok wcześniej zwiększyły się one o 1,0%, a w odniesieniu do 2005 r. były niższe o 2,8%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2011 r. oszacowano na 125,7 tys. ton i były niższe o 12,6% od uzyskanych w 2010 r. oraz o 26,5% większe od notowanych w 2005 r.

Uprawa ziemniaków od wielu lat ulega ograniczeniu. W 2011 r. zasadzono je na powierzchni 10,6 tys. ha, czyli o 4,4% mniejszej niż

w roku poprzednim, a w porównaniu z 2005 r. – o 28,1% mniejszej. W omawianym roku z 1 ha zebrano 211 dt ziemniaków, czyli o 9,4% mniej niż w poprzednim roku i o 17,9% więcej niż sześć lat wcześniej. W odniesieniu do średnich w kraju uzyskane plony były niższe o 8,3%. Produkcja ziemniaków w regionie w 2011 r. wyniosła 223,7 tys. ton i na skutek zmniejszonej powierzchni i wydajności z 1 ha była o 13,7% mniejsza od zbiorów z 2010 r., również w porównaniu z 2005 r. zbiory były niższe o 15,5% ze względu na znaczne zmniejszenie areału uprawy.

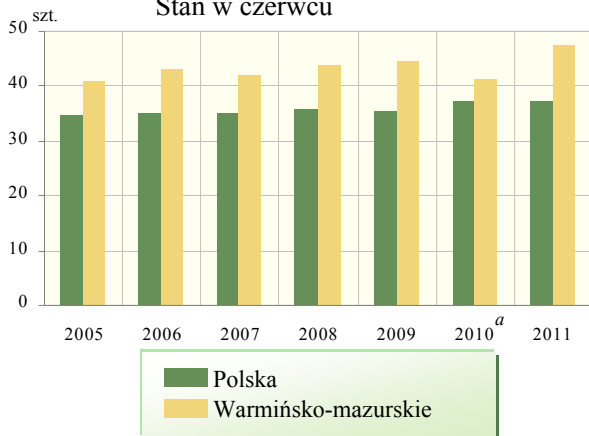
■ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększyło się pogłowie bydła i koni. W analizowanym okresie odnotowano natomiast zmniejszenie stada trzody chlewnej, drobiu i owiec.

Według danych z badania reprezentacyjnego przeprowadzonego w czerwcu 2011 r., pogłowie bydła w województwie liczyło 499,5 tys. szt., co stanowiło 8,7% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 liczebność stada bydła zwiększyła się o 14,6% (w Polsce pozostała na podobnym poziomie), również w odniesieniu do 2005 r. odnotowano wzrost o 22,7% (w kraju – wzrost o 5,1%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

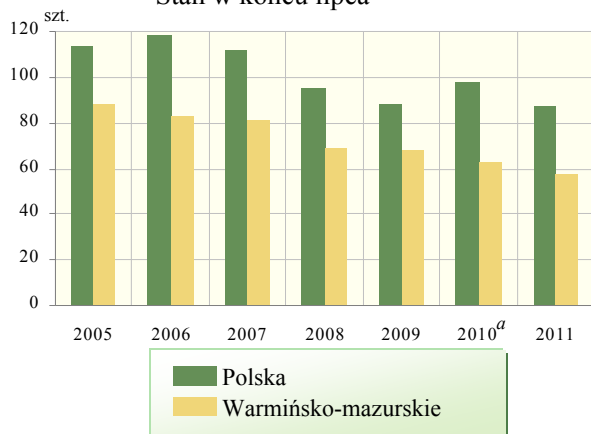
Wyk. 40. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

W 2011 r. w ogólnym pogłowie bydła 45,3% stanowiły krowy, w tym 87,3% – krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 45,6% i 94,2%). Niższy niż przeciętnie w Polsce udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję nie tylko mleka, ale i mięsa.

Wyk. 41. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w końcu lipca

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

W 2011 r. stado owiec liczyło 10,1 tys. szt., co stanowiło 4,0% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem zarówno w województwie, jak i w Polsce zmniejszyło się o 6,3%. W odniesieniu do 2005 r. pogłowiu owiec w regionie zwiększyło się o 15,3% (w kraju – spadek o 20,6%).

W 2011 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 7 010,3 tys. szt. i stanowiło 4,9% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność w województwie spadła o 7,1% (w kraju – o 18,7%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2005 r. pogłowiu drobiu było większe w województwie o 7,2%, a w kraju mniejsze o 6,0%.

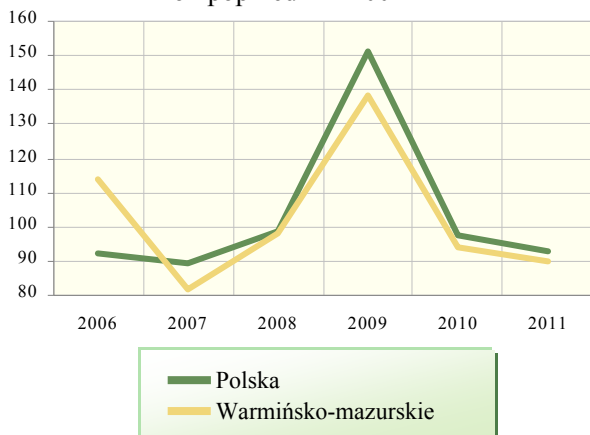
■ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, obserwowano spadek skupu ziarna zbóż konsumpcyjnych i paszowych oraz ziemniaków ogółem. Żywca rzeźnego w wadze żywej i mleka skupiono więcej niż przed rokiem.

W 2011 r. skupiono 661,2 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 8,7% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 9,8%, a w porównaniu z 2005 r. – większy o 7,8% (w kraju – odpowiednio spadek o 7,1% i wzrost o 11,6%). W omawianym roku w regionie skupiono 508,0 tys. ton pszenicy, tj. o 0,9% mniej niż w poprzednim roku, natomiast o 18,5% więcej niż w 2005 r. Skup żyta wyniósł 52,5 tys. ton i zmniejszył się o 37,8% w odniesieniu do 2010 r. oraz o 32,7% w stosunku do 2005 r.

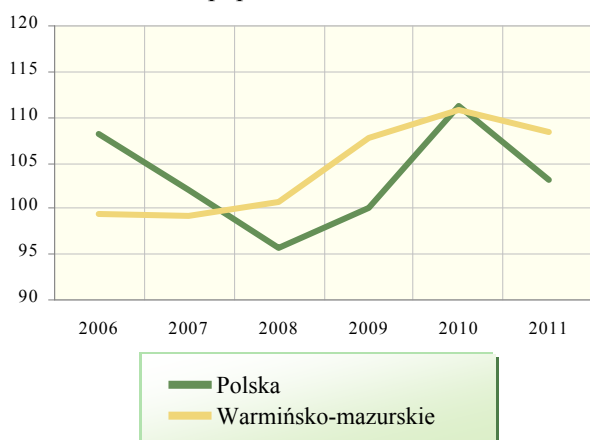
Pogłowiu trzody chlewnej w lipcu 2011 r. w województwie ukształtowało się na poziomie 609,0 tys. szt. (w tym 61,1 tys. szt., tj. 10,0% stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowiu świń wyniósł 4,5%. W odniesieniu do stanu z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 9,2% (w Polsce zanotowano spadek o 11,6%). W porównaniu z 2005 r. spadek pogłowia był większy i wyniósł 30,8% (w kraju – 25,4%).

Wyk. 42. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

ziemniaków jadalnych w ziemniakach skupionych ogółem (z 11,1% do 36,0%).

Wyk. 43. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej**
Rok poprzedni = 100

kraju zaobserwowano wzrost o 3,2% w odniesieniu do 2010 r. i o 21,3% w stosunku do stanu sprzed sześciu lat.

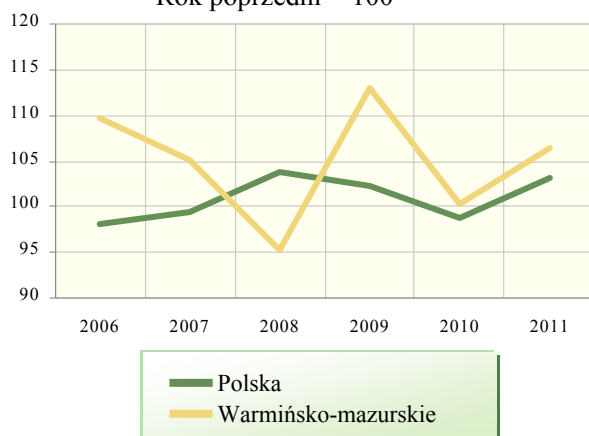
W ciągu ostatniego roku skupiono 106,3 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 9,9% więcej niż w roku poprzednim, zaś o 13,7% więcej niż sześć lat wcześniej. Skup żywca wołowego (bez cieląt) ukształtował się na poziomie 20,7 tys. ton i był o 15,7% mniejszy niż przed rokiem i o 12,9% – niż w 2005 r. Żywca drobiowego skupiono 214,2 tys. ton (co stanowiło 11,2% ogółu żywca drobiowego skupionego w kraju), czyli o 10,9% więcej niż w roku poprzednim i o 44,9% więcej w porównaniu z 2005 r.

Skup ziemniaków ogółem w 2011 r. ukształtował się na poziomie 8,7 tys. ton, co stanowiło 0,7% ogólnego skupu w kraju. Natomiast skup ziemniaków jadalnych w 2011 r. ukształtował się na poziomie 3,1 tys. ton. W porównaniu z rokiem poprzednim i 2005 nastąpił spadek ilości skupionych ziemniaków ogółem odpowiednio o 5,3% i o 36,5% (w kraju odnotowano wzrost o 11,5% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 18,6% w stosunku do 2005 r.). Znacznie wzrósł w ciągu roku udział

W omawianym roku skupiono 243,9 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami (co stanowiło 7,5% skupu ogólnokrajowego). Dane te są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę wskaźnika do przeliczeń bydła w wadze żywej.

W 2011 r. skupiono 342,2 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej, tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem i o 28,7% więcej niż w 2005 r. W skali

Wyk. 44. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

W 2011 r. skup mleka krowiego wyniósł 750,9 mln litrów (co stanowiło 8,3% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. o 6,4% więcej niż przed rokiem i o 32,5% więcej niż sześć lat wcześniej (w skali kraju w odniesieniu do poprzedniego roku zanotowano wzrost o 3,2%, a w porównaniu z 2005 r. wzrost o 5,3%).

■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen większości produktów rolnych zarówno w skupie, jak i na targowiskach.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2011 r. wyniosła 83,83 zł za 1 dt (w kraju – 81,99 zł) i była o 37,1% wyższa niż przed rokiem i o 122,6% – w porównaniu z 2005 r. Tendencja wzrostowa utrzymywała się w kraju, jak i w województwie od 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 89,76 zł (w kraju – 95,51 zł), tj. o 46,7% więcej niż w roku poprzednim i ponad 2-krotnie więcej niż sześć lat wcześniej.

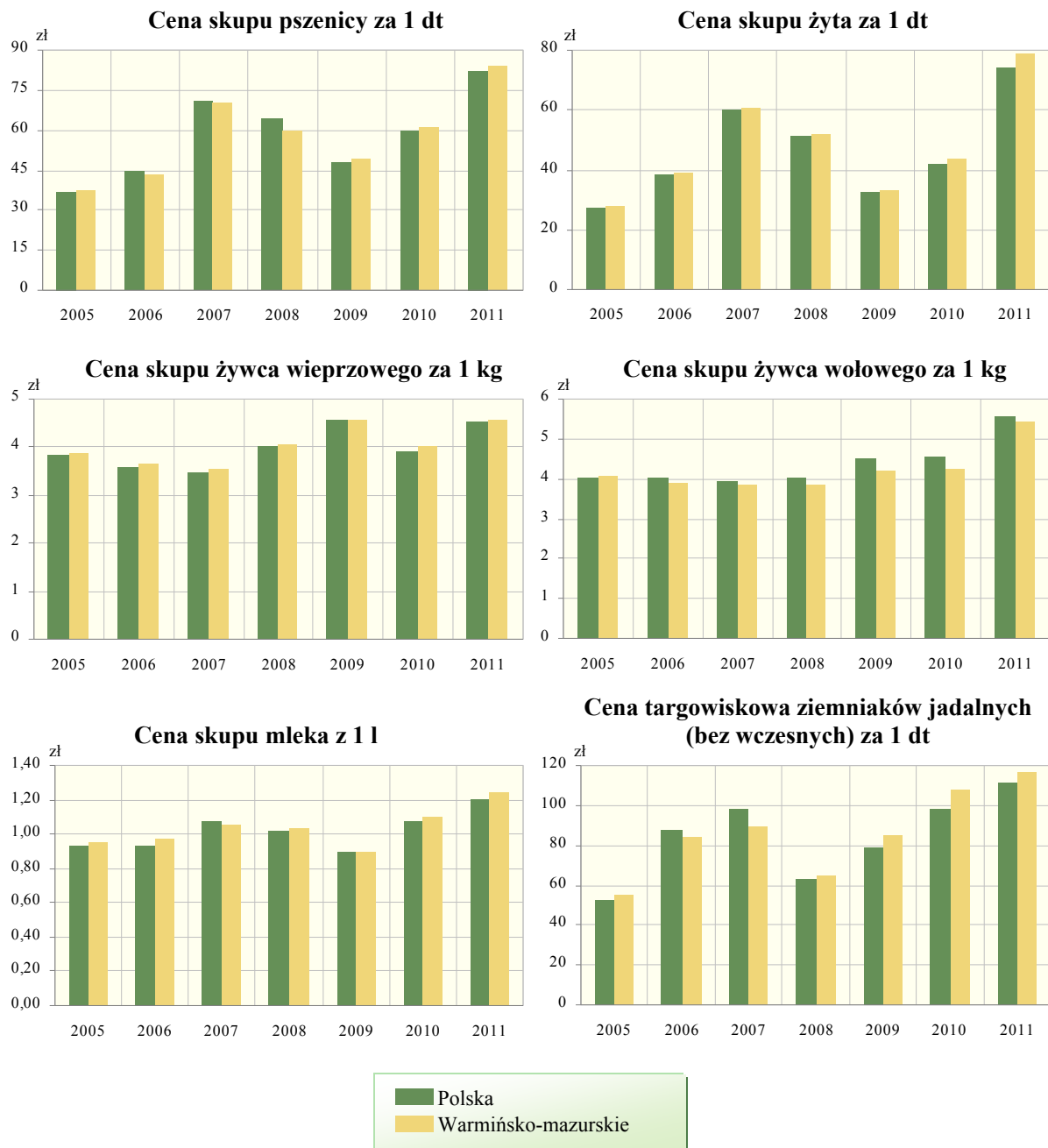
Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

W 2011 r. cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 78,72 zł za dt (w kraju – 74,24 zł), tj. o 78,8% wyższym w porównaniu z zanotowanym w 2010 r. i prawie trzykrotnie wyższym niż w 2005 r. Wzrost utrzymywał się w kraju i w województwie od 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta w województwie została zanotowana jedynie w styczniu 2011 r. i wyniosła 56,33 zł (w Polsce w 2011 r. – 78,79 zł).

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2011 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 59,78 zł za dt (w kraju – 49,57 zł), tj. o 6,3% więcej niż przed rokiem i o 33,4% więcej niż w 2005 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków (bez wczesnych) ukształtowała się na poziomie 116,20 zł za dt (w Polsce – 111,47 zł), tj. o 8,2% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2010 r. i ponad 2-krotnie wyższym niż w 2005 r. Wzrost utrzymywał się zarówno w kraju, jak i w województwie od 2009 r.

Wyk. 45. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

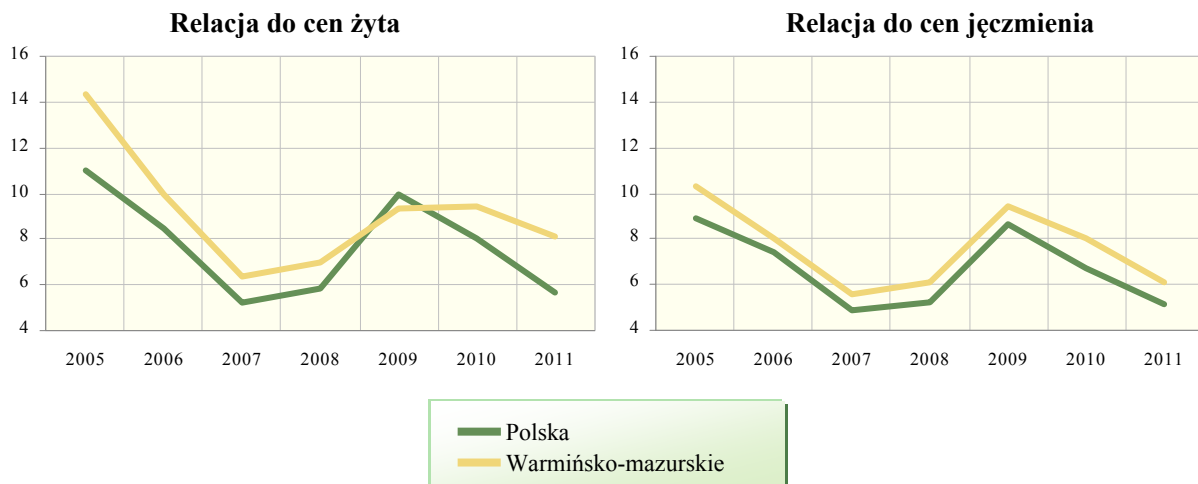

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 5,45 zł za kg (w kraju – 5,58 zł), tj. zwiększyła się o 27,6% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, a w odniesieniu do 2005 r. była wyższa o 34,4%. Tendencja wzrostowa utrzymywała się w kraju, jak i w województwie od 2008 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,57 zł za kg (w kraju – 4,52 zł), tj. o 14,0% wyższą niż w 2010 r. i o 17,8% większą w porównaniu z zanotowaną sześć lat wcześniej.

W 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego i 2005, znacznie pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia. Ukształtowała się ona na poziomie 6,1 (wobec 8,0 w 2010 r. i 10,3 w 2005 r.), w kraju relacja wyniosła 5,1 (wobec 6,7 w 2010 r. i 8,9 w 2005 r.). Spadek utrzymywał się w kraju, jak i w województwie od 2010 r.

Wyk. 46. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2011 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,28 zł za kg (w kraju – 4,08 zł) i była o 23,6% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 35,8% większa niż w 2005 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,25 zł (w kraju – średnio 1,21 zł), tj. o 13,6% więcej niż przed rokiem i o 32,7% więcej niż sześć lat wcześniej. Wzrost utrzymywał się w kraju i w województwie od 2010 r.

■ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA ^a

W województwie warmińsko-mazurskim w 2010 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji zarówno roślinnej, jak i zwierzęcej. W skali roku zanotowano także wzrost produkcji końcowej i towarowej: nastąpiło zwiększenie produkcji ogółem, przy wzroście produkcji zwierzęcej i spadku produkcji roślinnej.

W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej o 7,0%, o czym zadecydowała wyższa niż rok wcześniej produkcja roślinna o 7,4% i produkcja zwierzęca o 6,7%. W analizowanym roku udział województwa warmińsko-mazurskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 5,6% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 4,6%, a zwierzęcej – 6,7%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W 2010 r. w strukturze produkcji globalnej przeważała produkcja zwierzęca. Jej udział w produkcji globalnej województwa wyniósł 61,0%, a w kraju 52,5%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 r. 24,1% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na dominującą produkcję zwierzęcą przypadało 75,9%. Wartość produkcji końcowej w 2010 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 4,5% wyższa, wskutek wzrostu o 7,0% produkcji zwierzęcej, przy spadku produkcji roślinnej o 2,6%.

W analizowanym roku w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem (o 5,4%), przy spadku wartości produkcji roślinnej (o 6,1%) i wzroście (o 9,4%) produkcji zwierzęcej.

W 2010 r. udział regionu w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 5,5%, a towarowej 5,7%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

PRZEMYSŁ

W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z rokiem poprzednim. Był on jednak niższy od notowanego w 2010 r. na skutek stopniowego zwolnienia dynamiki produkcji w kolejnych kwartałach roku. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano, podobnie jak rok wcześniej, wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego), przy jednoczesnym zwiększeniu przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2011 r. w województwie osiągnęła wartość 26 316,3 mln zł (w cenach bieżących) i była o 13,2% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim i o 56,5% wyższa niż w 2005 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 7,7% i o 44,3%. Po notowanym w I kwartale 2011 r. wzroście produkcji sprzedanej przemysłu w regionie w skali roku (o 21,1%), w kolejnych okresach narastających zaobserwowano spowolnienie tempa tego wzrostu (w I półroczu wyniósł on 16,8%, a w okresie trzech pierwszych kwartałów 2011 r. – 14,3%). Sprzedaż produkcji przemysłowej województwa stanowiła 2,4% sprzedaży krajowej.

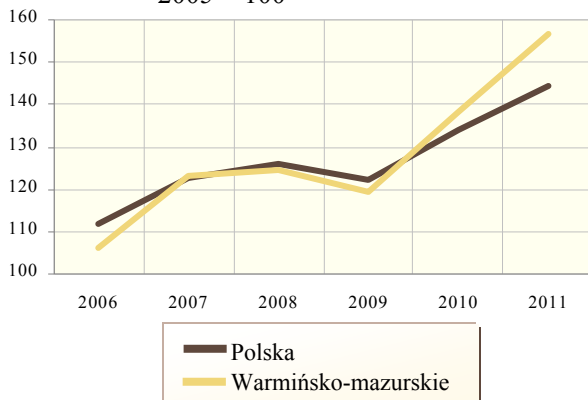
*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:*

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 16. Przemysł

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	651 874,8	945 306,9	1 094 654,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	83,0	83,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2 384,2	2 442,2	2 494,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	15 435,8	21 921,4	26 316,3
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	95,2	94,7	94,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	77,1	77,6	80,4
OLSZTYN			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	5 449,4	6 672,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	94,7	94,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	13,2	13,6

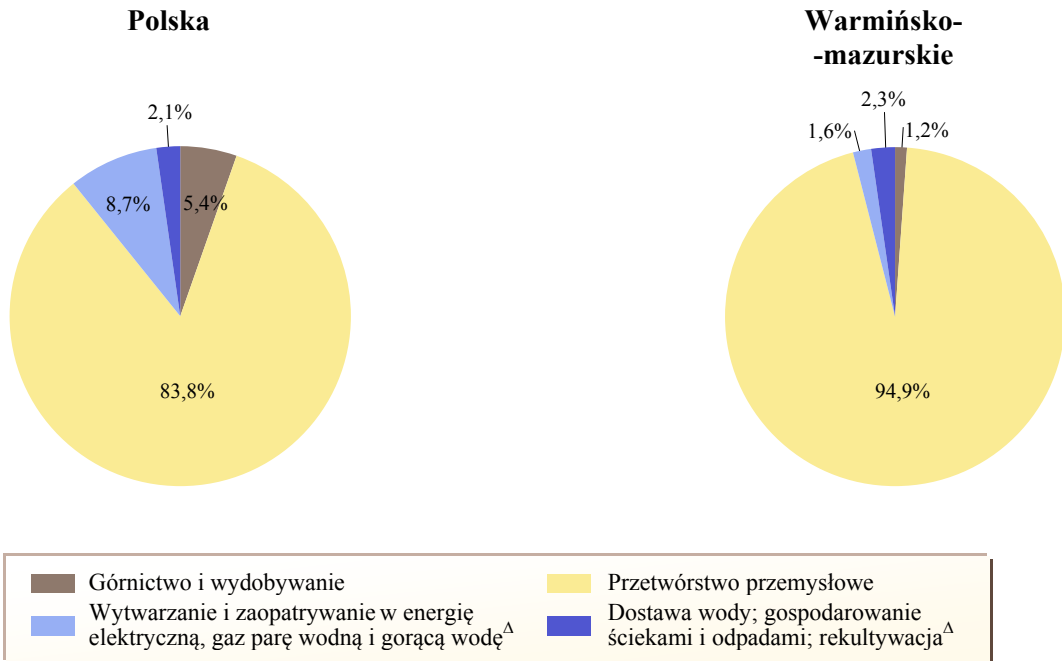
Wyk. 47. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2005 = 100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim złożyła się produkcja w sekcjach:

- przetwórstwo przemysłowe – 24 965,0 mln zł,
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ – 605,4 mln zł,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ – 413,4 mln zł,
- górnictwo i wydobywanie – 332,6 mln zł.

Wyk. 48. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2011 r.**
(ceny bieżące)

Wzrost produkcji uzyskany w ciągu ostatniego roku był wynikiem zwiększenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (o 13,1%, przy udziale 94,9% w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w regionie, wobec 83,8% w kraju), w górnictwie i wydobywaniu (o 77,0%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji^Δ (o 5,1%). Spadek produkcji sprzedanej odnotowano natomiast w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ (o 4,1%).

W analizowanym okresie wzrost produkcji wystąpił niemal we wszystkich działach przetwórstwa przemysłowego. Wyższa niż przed rokiem była (w cenach stałych) produkcja m.in.: wyrobów z metali (o 13,8%), mebli (o 13,0%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny^Δ (o 12,4%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 11,9%). Produkcja artykułów spożywczych, której udział w przetwórstwie przemysłowym jest w województwie największy (stanowi 41,0%) wzrosła o 9,0%. Spadek wystąpił tylko w dziale naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (o 42,5%).

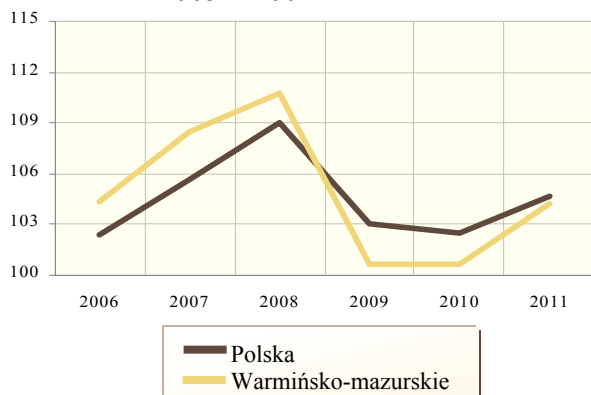
*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 17. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim (ceny stałe)**

Sektory i działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	109,0	114,6	114,9	115,9	121,1	116,8	114,3	113,2
Górnictwo i wydobywanie	175,3	157,9	136,6	138,1	161,1	165,8	169,0	177,0
Przetwórstwo przemysłowe ...	108,9	114,7	115,2	116,2	121,7	117,0	114,2	113,1
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	111,2	113,7	113,6	114,0	115,8	111,5	109,2	109,0
Produkcja wyrobów tekstylnych	112,6	92,9	95,4	94,9	108,0	124,0	117,4	116,9
Produkcja odzieży	98,1	95,5	100,8	93,0	100,0	100,2	99,7	101,7
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	116,4	122,2	123,8	121,5	125,2	118,2	113,6	112,4
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	108,4	110,2	109,6	106,5	114,5	113,6	115,8	117,0
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	132,3	127,7	139,9	138,6	126,4	120,5	104,3	103,6
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	103,6	113,9	112,3	113,9	126,4	125,6	118,4	111,9
Produkcja metali	55,2	83,4	99,7	111,5	145,1	143,8	152,8	141,1
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ..	111,6	124,2	116,8	123,1	133,3	123,2	115,7	113,8
Produkcja urządzeń elektrycznych	76,3	76,7	84,1	82,8	110,9	111,8	109,0	107,6
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ ..	91,1	109,5	107,5	106,5	108,9	91,6	97,2	101,5
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ ...	105,1	106,7	115,0	119,7	220,4	217,3	206,7	216,4
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	159,5	.	198,0	205,5	181,2	157,6	149,2	137,6
Produkcja mebli	100,3	103,1	106,4	109,0	117,3	115,0	113,1	113,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ ..	113,1	113,4	111,3	109,0	97,9	95,8	97,3	95,9
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	94,8	99,0	99,3	102,5	107,7	107,1	107,4	105,1

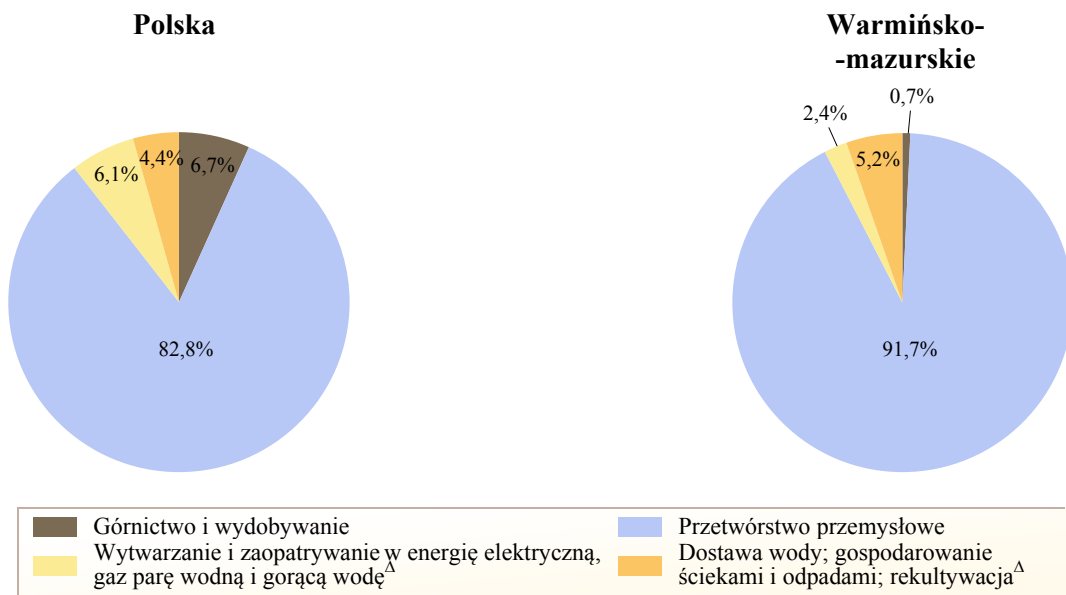
Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim zarówno w skali roku, jak i sześciu lat towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia (odpowiednio o 3,6% i o 4,2%). W kraju przeciętne zatrudnienie w przemyśle wzrosło w odniesieniu do roku poprzedniego o 2,1%, zaś w porównaniu z 2005 r. o 4,6%.

Wyk. 49. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2005 = 100**

W 2011 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 80,4 tys. osób i stanowiło 3,2% przeciętnego zatrudnienia przemysłu krajowego. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost zatrudnienia w sekcjach: górnictwo i wydobywanie – o 30,6%, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ – o 8,0%, przetwórstwo przemysłowe – o 3,4%. W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ nastąpił spadek przeciętnego zatrudnienia o 2,3%.

Wyk. 50. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2011 r.**

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 327,3 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 9,3% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 5,5%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

BUDOWNICTWO

W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim notowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego (po spadku produkcji w 2010 r.). Wyższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie odnotowano zwiększenie wydajności pracy w budownictwie, przy jednoczesnym nieznacznym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 3 453,6 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,1% (w skali kraju wzrost odpowiednio o 17,3%). Produkcja sprzedana budownictwa w województwie stanowiła 1,8% sprzedaży krajowej w tej sekcji.

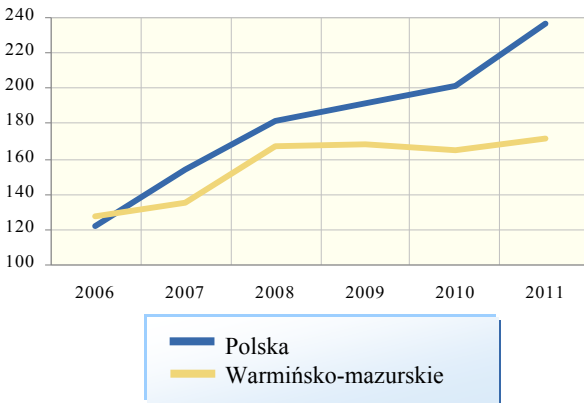
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

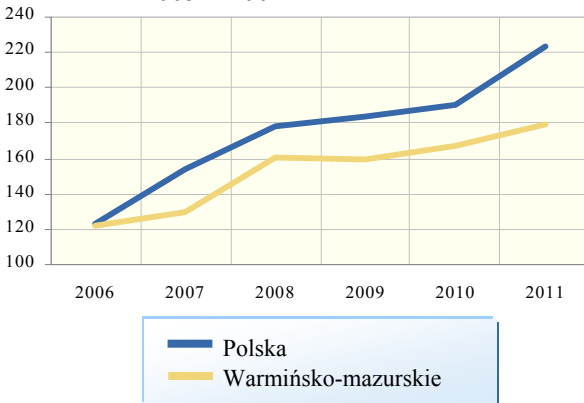
Tabl. 18. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	79 669,3	160 403,9	188 127,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	54,5	51,5	51,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	344,5	442,8	476,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	2 006,6	3 317,4	3 453,6
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	65,1	65,9	68,0
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	11,2	14,1	14,1
OLSZTYN			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1 100,8	1 167,1
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	57,5	54,0
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	.	4,5	3,9

Wyk. 51. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) 2005 = 100**

Wyk. 52. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) 2005 = 100**

W województwie produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 2 348,7 mln zł (68,0% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 7,4% (w kraju o 17,6%). Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w województwie stanowiła 2,4% produkcji krajowej.

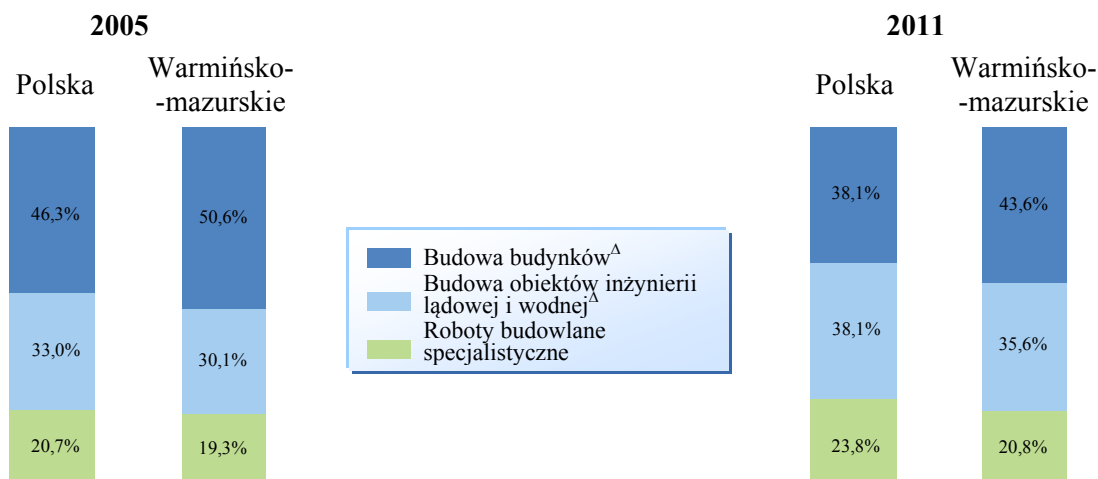
Roboty o charakterze inwestycyjnym w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. stanowiły 43,5% produkcji budowlano-montażowej, a ich wartość była o 4,3% wyższa niż w poprzednim roku. W porównaniu z 2010 r. udział robót inwestycyjnych w produkcji budowlano-montażowej zmniejszył się o 1,3 pkt proc.

Tabl. 19. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim (ceny bieżące)**

Działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	69,6	83,7	104,3	105,0	105,2	113,4	105,6	107,4
Budowa budynków ^Δ	60,3	72,4	93,7	92,5	90,3	94,2	102,9	110,4
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	69,1	97,5	107,2	111,3	122,1	152,7	112,1	102,9
Roboty budowlane specjalistyczne	109,4	101,0	129,6	127,5	129,9	106,1	101,1	109,5

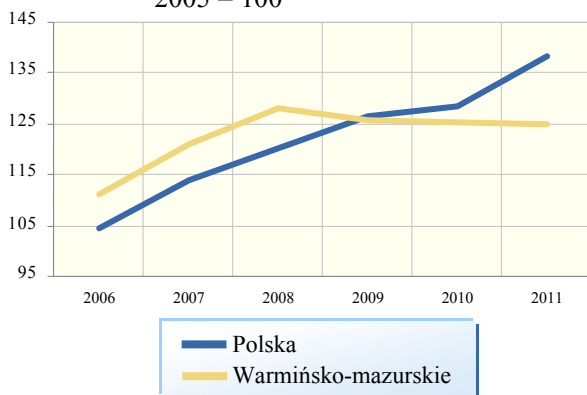
Wśród przedsiębiorstw budowlano-montażowych znaczący udział posiadały jednostki zajmujące się budową budynków (43,6% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w 2011 r.), których produkcja była o 10,4% wyższa niż rok wcześniej. W przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 35,6%) produkcja zwiększyła się o 2,9%, a w wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (udział 20,8%) – wzrosła o 9,5%.

Wyk. 53. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)**

W 2011 r. wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło nieznaczne zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 0,2%, wobec wzrostu o 7,6% w skali kraju).

Wyk. 54. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2005 = 100

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w 2011 r. w województwie ukształtowała się na poziomie 245,6 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza wzrost o 4,3% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

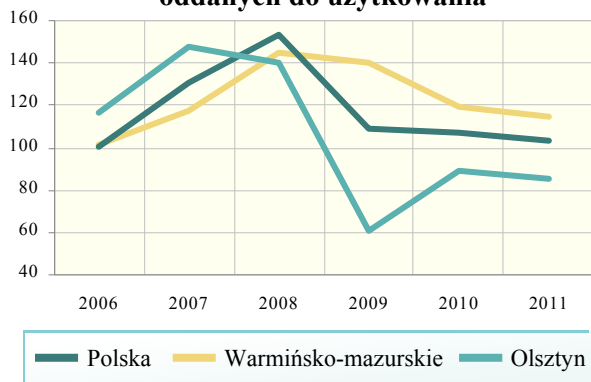
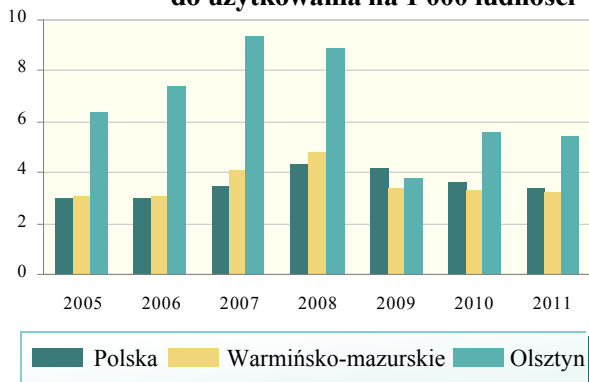
Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. uległy pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania i wydanych pozwoleń na ich realizację. Wzrosła natomiast liczba rozpoczętych budów. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była większa niż przed rokiem.

W 2011 r. w regionie oddano do użytkowania 4 580 mieszkań, tj. o 3,7% mniej niż przed rokiem (i o 2,9% więcej niż w 2005 r.). W kraju notowano spadek o 3,5% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego (wzrost o 15,0% w porównaniu z 2005 r.). Mieszkania oddane do użytkowania na terenie województwa stanowiły, podobnie jak w roku ubiegłym 3,5% efektów krajowych (w 2005 r. – 3,9%).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

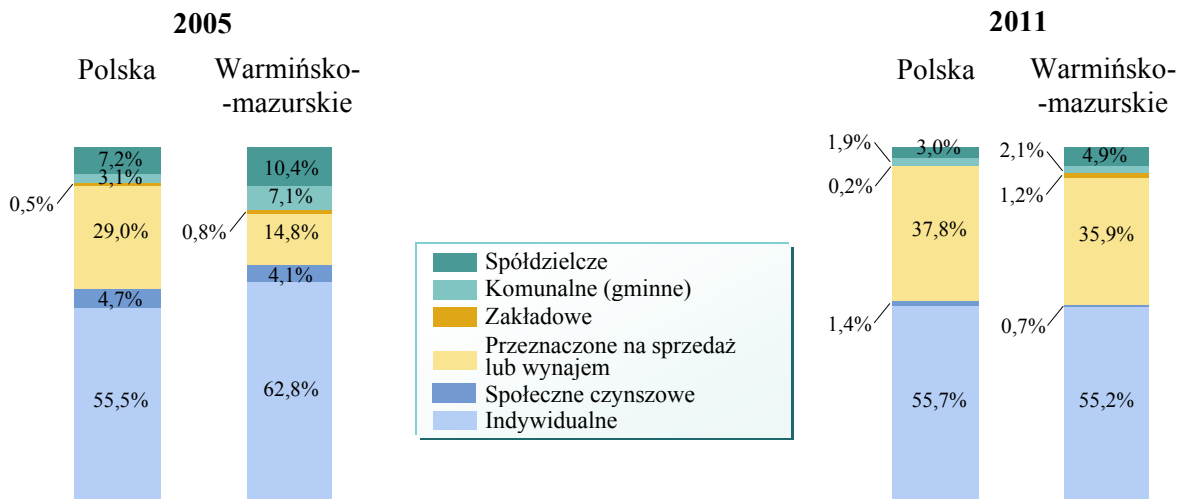
Tabl. 20. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,0	3,6	3,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	105,3	106,1	107,2
Pozwolenia na budowę na 1 000 ludności	3,3	4,6	4,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności	2,8	4,1	4,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,1	3,3	3,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	93,8	96,2	101,9
Pozwolenia na budowę na 1 000 ludności	3,4	4,3	4,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności	2,6	2,8	3,3
OLSZTYN			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	6,4	5,6	5,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	68,5	65,9	66,3
Pozwolenia na budowę na 1 000 ludności	5,9	8,1	5,2
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności	5,1	3,8	6,6

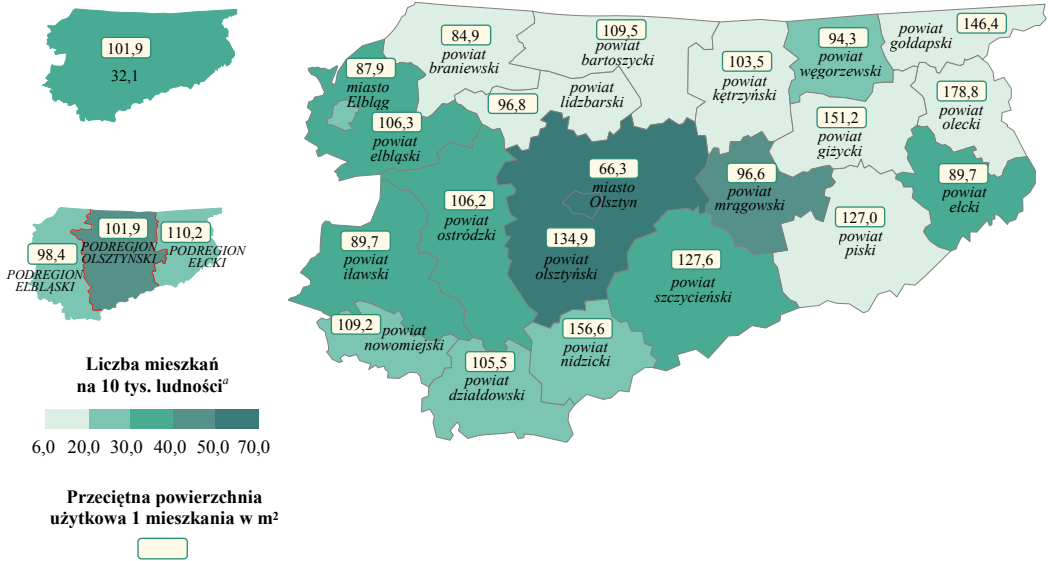
Wyk. 55. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**Wyk. 56. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności**

W 2011 r. wyższy niż przeciętny spadek liczby oddanych mieszkań w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (spadek liczby mieszkań o 8,6%, przy udziale 35,9%), natomiast nieznaczny wzrost – w budownictwie indywidualnym (wzrost o 0,1%, przy udziale 55,2%).

Najwięcej mieszkań do użytkowania oddano w Olsztynie (960) i powiecie olsztyńskim (768), najmniej natomiast w powiatach gołdapskim (29) i giżyckim (34). Mieszkania oddane w Olsztynie stanowiły 21,0% mieszkań oddanych w województwie.

Wyk. 57. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 58. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2011 r.

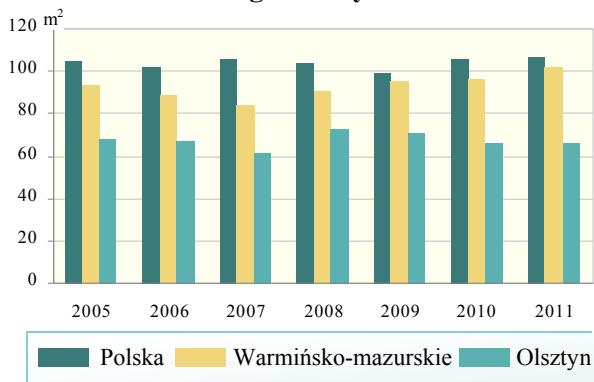
a Ludność według stanu w dniu 30 VI.

Tabl. 21. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim

Formy budownictwa	2010				2011			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2009 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Ogółem	4 757	100,0	98,0	96,2	4 580	100,0	96,3	101,9
Spółdzielcze	158	3,3	28,0	54,4	223	4,9	141,1	55,3
Komunalne (gminne)	155	3,3	73,8	34,6	98	2,1	63,2	32,7
Zakładowe	92	1,9	92,0	65,5	56	1,2	60,9	65,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1 801	37,9	141,5	56,1	1 646	35,9	91,4	56,2
Spółeczne czynszowe	24	0,5	11,3	44,5	27	0,7	112,5	42,1
Indywidualne	2 527	53,1	101,3	132,7	2 530	55,2	100,1	139,9

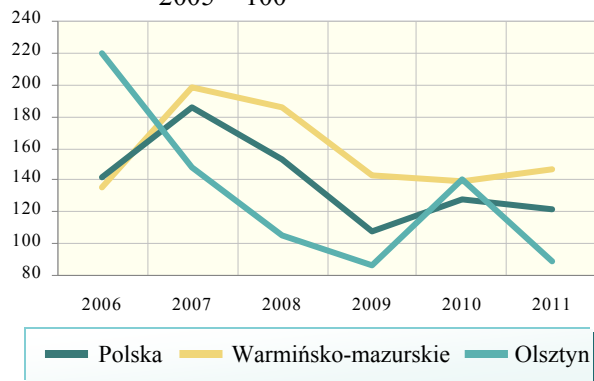
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Wyk. 59. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

wiatach: oleckim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 178,8 m²), nidzickim (156,6 m²) i giżyckim (151,2 m²), a najmniejsze – w Olsztynie (66,3 m²).

Wyk. 60. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań 2005 = 100**

w 2011 r. najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań wydano inwestorom indywidualnym (56,5% ogółu) oraz budującym mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (40,3%). Liczba pozwoleń na budowę uzyskanych przez tych inwestorów zmniejszyła się w skali roku odpowiednio o 8,4% i o 1,9%. Spadek liczby pozwoleń wydanych na realizację mieszkań odnotowano także w budownictwie komunalnym (o 18,9%) i zakładowym (o 98,1%). Więcej pozwoleń niż w ubiegłym roku uzyskały tylko spółdzielnie mieszkaniowe (wzrost ponad 28-krotny).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. wyniosła 101,9 m² (w kraju – 107,2 m²) i zwiększyła się o 5,7 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrosła o 1,1 m²). W porównaniu z 2005 r. uległa ona zwiększeniu o 8,1 m² (w kraju zwiększyła się o 1,9 m²).

Mieszkania o największej średniej powierzchni użytkowej zostały wybudowane w budownictwie indywidualnym (przeciętna powierzchnia użytkowa – 139,9 m²), a najmniejsze – w budownictwie komunalnym (32,7 m²).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 r. największe mieszkania oddano w po-

Od początku roku starostwa powiatowe wydały pozwolenia na budowę 5 882 mieszkań, tj. o 5,0% mniej niż rok wcześniej i o 21,7% więcej niż w 2005 r. (w skali kraju nastąpił wzrost o 5,2% w stosunku do roku poprzedniego i o 46,9% w odniesieniu do 2005 r.). Pozwolenia wydane w województwie stanowiły 3,2% ogółu pozwoleń wydanych w kraju (w 2010 r. – 3,5%, w 2005 r. – 3,9%).

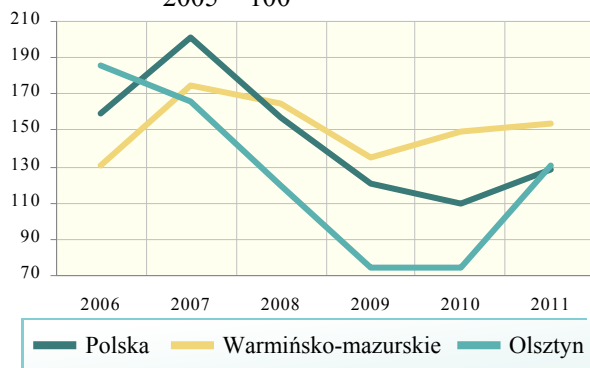
W województwie warmińsko-mazurskim

Tabl. 22. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie warmińsko-mazurskim**

Formy budownictwa	2010			2011		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2009 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100
O g ó ł e m	6 192	100,0	119,7	5 882	100,0	95,0
Spółdzielcze	4	0,1	2,8	113	1,9	28-krotnie
Komunalne (gminne)	90	1,4	50,8	73	1,2	81,1
Zakładowe	53	0,9	59,6	1	0,1	1,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2 416	39,0	182,8	2 371	40,3	98,1
Spółeczne czynszowe	-	-	x	-	-	x
Indywidualne	3 629	58,6	106,8	3 324	56,5	91,6

Większą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na realizację lokali mieszkalnych wydano w dziesięciu powiatach regionu, przy czym najwyższy wzrost nastąpił w powiatach: kętrzyńskim (ponad 4-krotny), węgorzewskim (prawie 3-krotny) i piskim (ponad 2-krotny). Wyraźny spadek zaobserwowano natomiast w powiatach: ełckim (o 65,9%), lidzbarskim (o 59,2%) oraz elbląskim (o 55,1%). Pozwolenia wydane w Olsztynie stanowiły 15,5% pozwoleń wydanych na budowę mieszkań w województwie.

W 2011 r. rozpoczęto budowę 4 704 mieszkań, tj. o 16,4% więcej niż w 2010 r. (w skali kraju wzrost wyniósł 2,6%). W porównaniu do 2005 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zwiększyła się w województwie o 28,2% (w kraju – o 53,3%). Mieszkania, których budowę rozpoczęto na terenie

Wyk. 61. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto 2005 = 100**

województwa stanowiły 2,9% rozpoczętych w kraju (w 2010 r. – 2,6%, w 2005 r. – 3,5%).

W regionie w 2011 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 2 867, tj. o 9,3% więcej niż rok wcześniej oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 1 441, tj. o 12,9% więcej.

W województwie warmińsko-mazurskim w odniesieniu do 2010 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w dwunastu powiatach, najwyższy – w powiatach kętrzyńskim i oleckim (ponad 3-krotny), najniższy w ełckim (spadek o 62,1%), braniewskim (o 60,3%) i mrągowskim (o 60,2%). W powiecie węgorzewskim w 2011 r. nie rozpoczęto budowy żadnego mieszkania. Spośród mieszkań, których budowę rozpoczęto w województwie warmińsko-mazurskim 24,8% stanowiły mieszkania, których budowę rozpoczęto w Olsztynie.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałowe dostępne co roku w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

RYNEK WEWNĘTRZNY

Według wstępnych danych, w 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim utrzymał się wzrost wartości sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do roku poprzedniego. Był on większy od notowanego w 2010 r. Wzrosła również sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2011 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 17,4% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 11,6% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną przez punkty sprzedaży detalicznej, placówki gastronomiczne oraz inne punkty sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 23. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	104,3	105,5	111,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	94,8	107,9	101,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	94,2	113,1	120,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	110,1	101,2	102,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	118,1	113,6	130,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	116,8	117,2	117,8
Włókno, odzież, obuwie	114,1	113,1	112,5
Meble, RTV, AGD	98,5	123,0	106,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	104,0	83,6	107,0
Pozostałe	105,0	95,9	116,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m	89,1	104,5	117,4
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	78,8	98,4	118,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	97,6	121,6	141,2
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	80,9	98,9	100,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	87,6	110,6	56,1

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

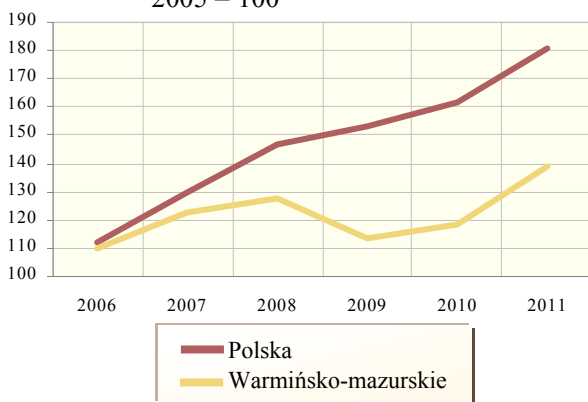
Tabl. 23. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a (dok.)**

Wyszczególnienie	2009	2010	2011
	rok poprzedni = 100		

WARMIŃSKO-MAZURSKIE (dok.)

Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	127,8	100,6	147,9
Włókno, odzież, obuwie	130,3	114,9	146,4
Meble, RTV, AGD	81,7	91,5	79,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	75,4	122,6	109,1
Pozostałe	107,3	107,8	133,9

^a Patrz notka a na str. 74.

Wyk. 62. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące) 2005 = 100**

z 2010 r. nie uzyskano tylko w pozostałej sprzedaży detalicznej w niewyspecjalizowanych sklepach (spadek o 43,9%) i w sprzedaży mebli, RTV, AGD (spadek o 20,1%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2011 r. największy udział miały przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (25,3%), przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (24,5%) oraz zajmujące się handlem pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (16,8%).

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie warmińsko-mazurskim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	98,8	98,7	103,0	104,5	115,5	119,9	117,4	117,4
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	81,7	82,6	92,7	98,4	124,1	127,7	118,9	118,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	111,1	116,7	119,5	121,6	134,7	128,3	120,4	141,2

^a Patrz notka a do tabl. 23 na str. 74.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie warmińsko-mazurskim (dok.)**

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	99,5	100,8	101,1	98,9	103,1	100,1	98,9	100,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	109,3	95,0	107,0	110,6	39,6	65,5	60,7	56,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	116,6	112,8	106,5	100,6	145,5	139,2	139,8	147,9
Włókno, odzież, obuwie	115,5	115,5	118,4	114,9	154,0	151,3	141,8	146,4
Meble, RTV, AGD	90,2	90,2	93,8	91,5	73,6	72,6	72,1	79,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	119,1	112,1	119,2	122,6	141,0	132,2	117,8	109,1
Pozostałe	103,5	97,9	102,2	107,8	118,3	146,3	152,0	133,9

^a Patrz notka a do tabl. 23 na str. 74.

W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych przekroczyła o 16,2% poziom zanotowany przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrost wyniósł 32,2%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była wyższa o 13,4% niż w 2010 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 13,0%). W regionie w skali roku najbardziej zwiększyła się wartość sprzedaży hurtowej półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 73,5%), a także AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 66,6%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

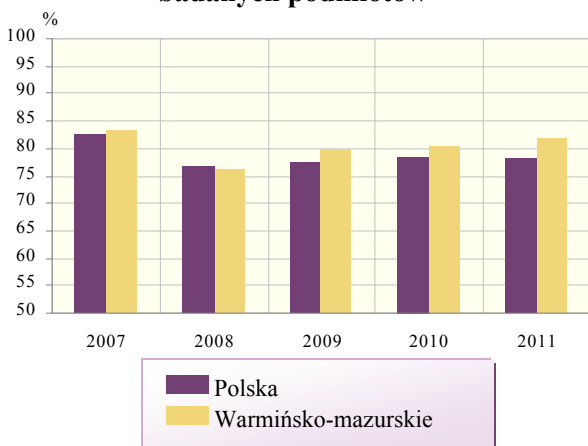
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe uległy pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano pogorszenie wskaźników rentowności.

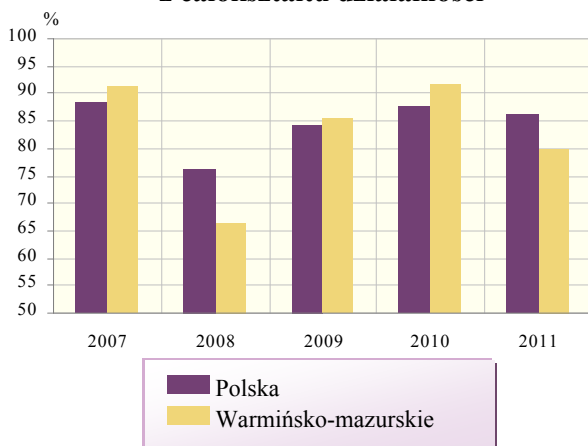
Wyniki finansowe uzyskane w 2011 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie warmińsko-mazurskim były słabsze (oprócz wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wyniku na działalności nadzwyczajnej) w porównaniu z rokiem poprzednim i 2007 r. W kraju wyniki finansowe uzyskane w 2011 r. były korzystniejsze od zanotowanych w 2010 r. i 2007 r. (z wyjątkiem wyników finansowych na operacjach finansowych, pozostałej działalności operacyjnej i działalności nadzwyczajnej).

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

Wyk. 63. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 64. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2011 r. zysk netto wykazało 81,8% badanych przedsiębiorstw, wobec 80,3% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem spadł z 91,6% w 2010 r. do 80,0%.

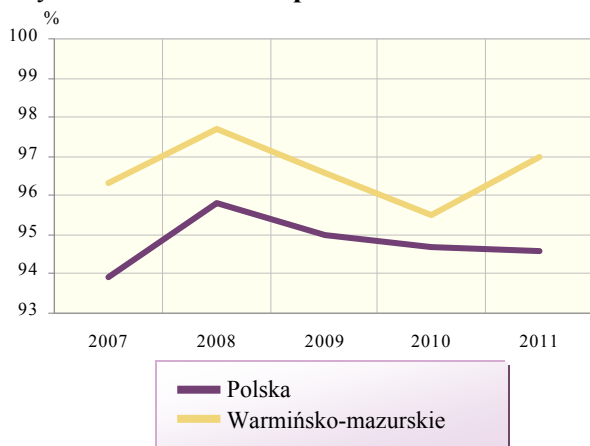
Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 30 969,0 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 13,7% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 30 026,9 mln zł i wzrosły o 15,4%. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 1,5 pkt proc. do 97,0% (w kraju zanotowano jego spadek o 0,1 pkt proc. do 94,6%). W omawianym okresie pogorszył się również wynik na działalności gospodarczej, wynik finansowy brutto i netto, wynik na pozostałej działalności operacyjnej oraz wynik na operacjach finansowych (w kraju odnotowano poprawę wyników finansowych przedsiębiorstw w stosunku do poprzedniego roku).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim osiągnęły wartość 30 399,4 mln zł (wzrost o 14,1% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 29 138,2 mln zł (wzrost odpowiednio o 14,7%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 1 261,2 mln zł) był o 2,0% wyższy niż przed rokiem, przy pogorszeniu się wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z 157,0 mln zł w 2010 r. do 139,7 mln zł w 2011 r.) oraz znacznym zwiększeniu straty na operacjach finansowych (z 162,2 mln zł do 458,9 mln zł). W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 23,5% niższy od zanotowanego w roku poprzednim (wyniósł 942,0 mln zł). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 944,7 mln zł, tj. o 22,8% mniejszą niż w 2010 r. Po odliczeniu obciążeń, wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 874,6 mln zł i obniżył się o 15,3% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

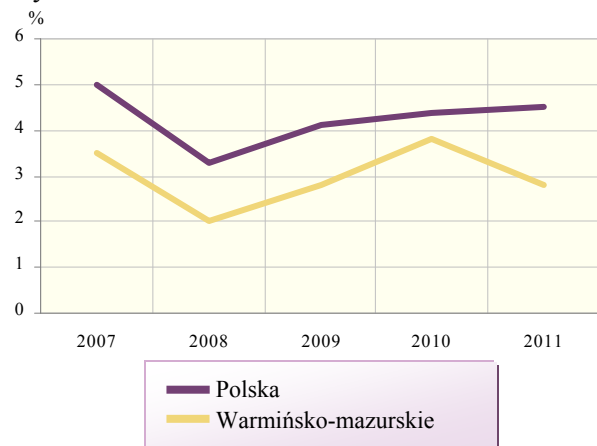
Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wyk. 65. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 66. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

Pogorszyły się wskaźniki rentowności – ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,6% w roku poprzednim do 4,1% w 2011 r.), obrotu brutto (odpowiednio z 4,5% do 3,1%) i obrotu netto (z 3,8% do 2,8%) oraz wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 21,5% do 18,0%). W skali roku poprawił się natomiast wskaźnik płynności finansowej II stopnia (z 108,2% do 110,3%).

W kraju w 2011 r. odnotowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych badanych przedsiębiorstw w odniesieniu do poprzedniego roku (z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej I i II stopnia).

Tabl. 25. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2007	2010	2011
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	93,9	94,7	94,6
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,6	5,2	5,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	6,1	5,3	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto	5,0	4,4	4,5
Wskaźnik płynności I stopnia	33,7	39,7	38,1
Wskaźnik płynności II stopnia	98,9	105,5	102,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	96,3	95,5	97,0
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,6	4,6	4,1
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	3,7	4,5	3,1
Wskaźnik rentowności obrotu netto	3,5	3,8	2,8
Wskaźnik płynności I stopnia	17,2	21,5	18,0
Wskaźnik płynności II stopnia	94,1	108,2	110,3

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

W województwie warmińsko-mazurskim nakłady inwestycyjne na zakup używanych środków trwałych w 2011 r. wyniosły 140,7 mln zł i były o 47,3% wyższe od zanotowanych w roku poprzednim. Z ogólnej kwoty nakładów na używane środki trwałe na budynki i budowle wydatkowano 33,1 mln zł (ponad dwukrotnie więcej niż w 2010 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 46,7 mln zł (o 61,6% więcej), a na środki transportu – 15,7 mln zł (o 9,1% mniej).

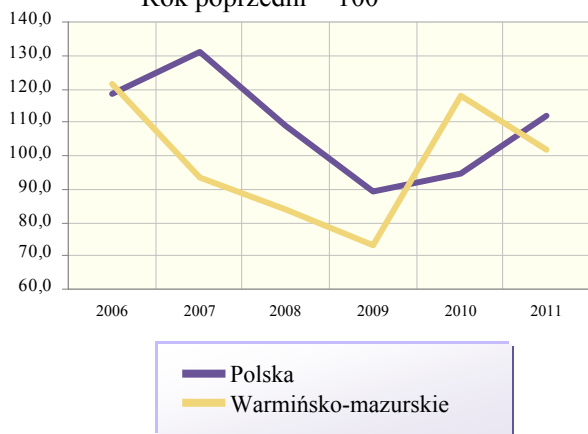
Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,*
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.*
-

NAKLĄDY INWESTYCYJNE

Rok 2011 był drugim z kolei, w którym notowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim, przy czym jego skala była mniejsza niż w poprzednim roku. W porównaniu z 2010 r. znacznie wyższa była wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, przy mniejszej liczbie nowych inwestycji.

Wyk. 67. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**
Rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2011 r. przez badane przedsiębiorstwa w regionie, wyniosły 1 113,0 mln zł i były wyższe od zanotowanych rok wcześniej o 1,8%. W kraju w 2011 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 11,9% w odniesieniu do poziomu zanotowanego w 2010 r.

Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 26. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	62 160,6	89 236,8	99 853,7
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	36,3	42,1	39,1
Zakupy	63,0	56,8	59,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	52,4	45,5	47,1
środków transportu	10,6	11,3	12,4

Tabl. 26. Nakłady inwestycyjne (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	1 326,5	1 093,0	1 113,0
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	35,9	41,0	33,4
Zakupy	59,0	58,3	66,0
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	52,0	49,9	57,2
środków transportu	6,9	8,4	8,8

W omawianym roku w województwie warmińsko-mazurskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 371,8 mln zł (o 17,1% mniej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 636,5 mln zł (o 16,8% więcej), a na środki transportu – 97,8 mln zł (o 6,3% więcej). Wartość

Nakłady na środki trwale to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

zakupów inwestycyjnych osiągnęła 734,3 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 15,2%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem wzrósł w skali roku o 7,7 pkt proc.

Spadek nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2010 r. odnotowano w sekcjach: budownictwo (o 48,6%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 34,9%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 31,9%). Wzrost nakładów notowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 138,9%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 64,6%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 20,5%).

W 2011 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 857 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 718,7 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 973 nowe inwestycje o wartości 460,4 mln zł). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 16,2%, a ich wartość kosztorysowa wzrosła o 6,0%.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Ludność ^a (w tys.)	1 428,6	1 426,9	1 426,2	1 427,1	1 427,1	1 427,2	1 426	Population ^a (in thous.)
Na 1 000 ludności:								Per 1 000 population:
małżeństwa zawarte	5,45	5,87	6,67	7,00	6,59	5,85	5,35	marriages contracted
urodzenia żywe	10,31	10,55	10,92	11,43	11,57	11,03	10,32	live births
zgony	8,67	8,81	9,04	8,96	9,22	9,05	9,05	deaths
przyrost naturalny	1,64	1,74	1,89	2,47	2,34	1,98	1,27	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-2,16	-3,53	-2,65	-2,17	-1,95	-1,89	-2,10	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	97,9	136,7	142,6	146,8	135,1	134,4	139,8	Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	x	139,6	1404	102,9	92,0	99,5	104,0	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	87,2	89,3	89,8	90,2	89,8	89,9	91,0	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	150,9	127,6	99,0	87,4	109,2	105,9	107,3	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %) ..	27,2	23,6	18,7	16,8	20,7	20,0	20,1	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %).....	81,5	82,2	80,7	77,4	75,8	79,5	80,3	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	411	332	341	327	277	230	266	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^c (w %).....	52,3	51,3	51,5	51,3	52,4	53,4	52,2	Activity rate by LFS ^c (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^c (w %).....	41,6	43,2	46,0	47,5	48,0	48,3	47,1	Employment rate by LFS ^c (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^c (w %) ..	20,4	15,9	10,5	7,5	8,5	9,7	9,7	Unemployment rate by LFS ^c (in %)

a Stan w końcu roku; dane zbilansowane w oparciu o NSP 2002. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Przeciętne w roku.

a As of the end of the year; balanced data based on NSP 2002. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* Average during the year.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2 030,35	2 088,50	2 309,69	2 514,60	2 598,57	2 739,09	2 848,17	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	297,7	296,5	298,6	302,1	303,9	299,7	297,5	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	99,5	99,6	100,7	101,1	100,6	98,6	99,3	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	1 019,16	1 098,71	1 131,01	1 233,90	1 339,93	1 428,63	1 501,12	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	102,8	107,8	102,9	109,1	108,6	106,6	105,1	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł) .	756,55	799,84	811,93	859,30	912,15	955,05	986,78	Average monthly gross retirement pay and pension for individual farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	101,5	105,7	101,5	105,8	106,2	104,7	103,3	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):								Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	102,2	100,6	102,3	104,3	103,3	103,1	104,6	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	100,2	105,3	107,1	104,3	103,2	106,4	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	94,6	91,1	88,0	89,9	91,6	95,6	98,7	clothing and footwear
mieszkania	103,5	102,8	103,2	106,7	106,4	104,1	105,6	dwellings
Plony zbóż podstawowych (z mieszkankami zbożowymi) z 1 ha w dt	27,8	27,2	32,7	33,7	35,3	41,7	35,4 ^b	Yields of basic cereals (with mixed cereals) per 1 ha in dt
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:								Farm animals stock per 100 ha of agricultural land:
bydło ^c	40,8	42,9	42,0	43,8	44,4	41,3 ^d	47,5	cattle ^b
trzoda chlewna ^e	88,2	83,6	81,7	69,1	68,2	63,5 ^d	57,9	pigs ^d

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Dane nieostateczne. ^c Stan w czerwcu. ^d Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^e Stan w końcu lipca.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b Preliminary date. ^c As of June. ^d Data of Agricultural Census as of 30 June. ^e As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):								<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	81,8	119,2	159,7	84,7	78,4	126,5	142,6	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	117,4	95,5	99,1	100,1	109,6	101,4	127,6	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	91,6	94,4	96,9	113,7	112,9	88,1	114,0	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:								<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	14,3	10,0	6,4	7,0	9,3	9,4	8,1	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	10,3	8,0	5,6	6,1	9,4	8,0	6,1	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	106,3	115,9	101,2	95,5	115,9	113,2	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	77,1	80,5	83,7	85,5	77,6	77,6	80,4	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	104,4	103,9	102,1	90,8	100,0	103,6	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	128,0	105,4	123,9	101,0	98,0	104,1	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	121,5	107,2	123,0	99,5	105,0	107,4	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	11,2	12,5	13,6	14,4	14,1	14,1	14,1	<i>Average paid employment in construction (in thous.)^b</i>
rok poprzedni = 100	111,3	108,7	105,8	98,2	99,6	99,8	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (dok.)
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	4 451	4 469	5 833	6 833	4 853	4 757	4 580	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	107,6	100,4	130,5	117,1	71,0	98,0	96,3	<i>previous year = 100</i>
na 1 000 ludności	3,1	3,1	4,1	4,8	3,4	3,3	3,2	<i>per 1 000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	93,8	88,8	84,1	90,4	95,1	96,2	101,9	<i>average usable floor space per dwelling(in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	109,8	111,8	103,7	89,1	104,5	117,4	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	110 087	111 311	113 058	115 821	114 821	119 028	117 172	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,1	101,1	101,6	102,4	99,1	103,7	98,4	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	5 080	5 239	5 427	5 514	5 749	6 043	6 409	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	102,9	103,1	103,6	101,6	104,3	105,1	106,1	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	851	881	908	924	939	945	963	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	102,7	103,5	103,1	101,8	101,6	100,6	101,9	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach ^c (w %)	96,3	97,7	96,6	95,5	97,0	<i>Cost level indicator in enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^c (w %):								<i>Turnover profitability rate in enterprises^c (in %):</i>
brutto	3,7	2,3	3,4	4,5	3,1	<i>gross</i>
netto	3,5	2,0	2,8	3,8	2,8	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	1 326,5	1 615,0	1 511,7	1 266,5	925,9	1 093,0	1 113,0	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	121,7	93,6	83,8	73,1	118,0	101,8	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Ludność ^a (w tys.)	A	.	.	1 427,5	.	.	1 427,6	.	.	1 427,5	.	.	1 427,2
Population ^a (in thous.)	B	.	.	1 427	.	.	1 427	.	.	1 427	.	.	1 426
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	A	132,0	132,0	132,3	132,6	133,2	133,4	133,7	133,9	133,8	134,2	134,0	133,7
Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)	B	138,7	140,0	139,7	138,4	137,7	138,4	138,5	138,4	138,1	137,8	137,4	136,9
poprzedni miesiąc = 100	A	99,5	100,0	100,2	100,3	100,5	100,1	100,2	100,2	99,9	100,3	99,8	99,8
previous month = 100	B	103,7	100,9	99,8	99,1	99,5	100,5	100,1	99,9	99,8	99,8	99,7	99,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	97,9	98,0	98,9	99,5	100,1	100,6	100,7	100,7	100,7	100,8	100,9	100,8
corresponding month of previous year = 100	B	105,1	106,1	105,6	104,4	103,4	103,7	103,6	103,3	103,2	102,7	102,5	102,4
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	118,0	119,5	115,9	108,3	102,6	98,0	96,2	95,7	96,3	97,2	99,7	105,9
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	114,7	117,6	116,4	110,2	103,7	97,9	96,9	97,2	98,3	99,8	103,2	107,3
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	21,9	22,1	21,6	20,5	19,6	18,8	18,6	18,4	18,5	18,7	19,0	20,0
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	21,1	21,6	21,4	20,5	19,5	18,6	18,5	18,5	18,7	18,9	19,4	20,1
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	3 021	4 664	6 098	6 581	4 849	4 941	4 138	3 952	5 085	4 828	2 706	1 776
Job offers declared during a month	B	1 932	2 014	3 789	4 702	4 176	3 174	2 862	2 631	3 012	2 230	1 772	1 538
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	207	130	94	89	126	87	105	80	94	147	209	230
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	186	147	119	96	80	90	93	97	94	128	140	266
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł).....	A	2 633,91	2 535,59	2 723,86	2 682,61	2 632,21	2 709,53	2 755,51	2 752,88	2 760,45	2 800,26	2 786,26	3 087,15
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b (in zł)	B	2 692,56	2 688,55	2 902,87	2 810,26	2 776,57	2 823,06	2 892,32	2 890,63	2 941,88	2 870,48	2 944,80	3 193,53
poprzedni miesiąc = 100	A	91,3	96,3	107,4	98,5	98,1	102,9	101,7	99,9	100,3	101,4	99,5	110,8
previous month = 100	B	87,2	99,9	108,0	96,8	98,8	101,7	102,5	99,9	101,8	97,6	102,6	108,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	103,6	103,9	105,5	106,1	106,7	106,9	105,3	106,6	103,3	107,6	104,9	107,0
corresponding month of previous year = 100	B	102,2	106,0	106,6	104,8	105,5	104,2	105,0	105,0	106,6	102,5	105,7	103,4

^a Stan w końcu okresu; dane zbilansowane w oparciu o NSP 2002. ^b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a As of the end of the period; balanced data based on NSP 2002. ^b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^a : consumer goods and services ^a :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	103,3	.	.	102,7	.	.	102,9	.	.	103,4
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	104,3	.	.	105,1	.	.	104,3	.	.	104,6
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	106,2	96,4	99,3	98,5	106,1	107,8	98,9	120,4	111,6	102,2	102,2	112,4
previous month = 100	B	111,5	106,8	97,2	104,7	104,1	98,0	87,9	86,6	104,6	101,8	96,4	103,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	98,0	88,9	89,1	90,4	95,2	99,0	106,3	147,4	155,1	162,2	162,9	178,4
corresponding month of previous year = 100	B	187,3	207,6	203,3	216,2	212,0	192,9	171,5	123,4	115,7	115,3	108,7	100,0
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,2	101,0	92,9	99,2	101,1	101,0	96,3	101,6	96,9	106,4	101,7	111,2
previous month = 100	B	99,8	100,7	105,2	102,9	101,0	97,1	104,0	99,3	102,2	101,0	101,1	99,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	109,0	100,6	93,3	90,5	95,2	89,8	90,7	97,8	95,7	106,4	107,1	109,6
corresponding month of previous year = 100	B	108,1	107,8	122,1	126,7	126,6	121,6	131,2	128,2	135,4	128,5	127,8	114,0
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	96,9	98,4	102,3	97,3	103,6	116,7	97,8	103,9	95,5	89,7	97,2	104,1
previous month = 100	B	95,9	105,7	107,9	104,8	99,6	102,3	103,9	99,5	105,5	100,1	103,6	105,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	85,5	82,8	78,6	75,1	78,2	87,3	84,2	92,1	92,1	91,1	87,3	101,1
corresponding month of previous year = 100	B	100,1	107,5	113,3	122,0	117,3	102,9	109,3	104,7	115,7	129,1	137,5	139,9

^a W kwartale.

^a In the quarter.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg jęczmienia	A	8,5	9,3	9,3	8,7	9,2	9,8	8,0	8,4	7,8	6,1	6,1	7,6
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of barley</i>	B	6,2	5,5	5,9	6,1	5,7	6,5	6,4	6,3	6,7	6,7	6,6	6,6
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	95,3	102,1	117,3	91,2	103,3	104,9	99,5	101,0	108,1	102,0	97,7	98,0
<i>previous month = 100</i>	B	95,4	104,9	115,6	90,9	100,6	100,0	97,2	104,5	109,0	103,4	95,2	100,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100... <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	104,5	107,5	117,2	115,7	120,0	118,9	112,7	110,2	120,6	117,0	124,1	119,5
	B	120,2	124,1	118,9	118,5	115,0	110,2	107,8	110,7	111,8	112,6	109,1	111,4
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	21,5	118,9	146,8	124,7	114,5	115,7	111,2	114,4	110,7	85,4	82,9	179,3
<i>previous month = 100</i>	B	22,7	99,8	152,9	124,3	109,3	147,9	76,9	109,7	140,5	82,0	100,5	151,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 .. <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	66,4	67,0	79,7	88,1	95,4	108,9	114,8	122,8	126,6	103,2	106,6	110,7
	B	117,2	98,4	102,5	102,2	97,6	124,7	86,2	82,7	105,0	100,8	122,2	103,2
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	242	425	987	1 296	1 506	1 847	2 367	2 912	3 490	3 974	4 400	4 757
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	379	585	876	1 128	1 348	1 631	2 034	2 373	3 069	3 484	3 979	4 580
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	43,8	55,8	112,2	108,5	99,4	99,4	108,0	111,8	114,9	111,9	106,6	98,0
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	156,6	137,6	88,8	87,0	89,5	88,3	85,9	81,5	87,9	87,7	90,4	96,3

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące):													
<i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	83,6	94,5	120,0	97,5	103,0	100,7	108,5	103,0	92,7	103,6	92,2	119,3
<i>previous month = 100</i>	B	76,6	105,0	123,7	98,2	107,3	98,8	105,3	108,7	86,0	101,3	91,1	113,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100...	A	105,5	95,9	97,5	93,6	105,8	103,5	105,9	111,0	103,3	108,6	114,8	113,0
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	103,6	115,2	118,7	119,6	124,6	122,3	118,7	125,4	116,3	113,8	112,4	106,5
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	115 396	115 168	115 507	116 222	116 837	117 318	117 909	118 172	118 402	118 700	118 853	119 028
<i>Entities of the national economy^b</i>	B	118 643	118 626	118 734	117 544	117 698	118 030	118 000	117 966	118 032	118 026	117 887	117 172
w tym spółki handlowe	A	5 751	5 780	5 810	5 840	5 866	5 895	5 916	5 940	5 973	5 992	6 024	6 043
<i>of which commercial companies</i>	B	6 064	6 068	6 068	6 076	6 117	6 140	6 155	6 189	6 226	6 296	6 350	6 409
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	935	935	932	935	935	938	937	939	937	935	939	945
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	944	944	947	949	950	953	957	961	963	961	961	963
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^c :													
<i>Profitability rate of turnover in enterprises^c:</i>													
brutto (w %)	A	.	.	4,3	.	.	5,4	.	.	4,5	.	.	4,5
<i>gross (in %)</i>	B	.	.	4,1	.	.	2,7	.	.	3,4	.	.	3,1
netto (w %)	A	.	.	3,6	.	.	4,7	.	.	3,8	.	.	3,8
<i>net (in %)</i>	B	.	.	3,4	.	.	2,5	.	.	3,2	.	.	2,8
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c													
<i>(in mln zł; ceny bieżące)</i>													
<i>Investment outlays in enterprises^c</i>	A	412,7	.	.	728,0	.	.	1 093,0
<i>(in mln zł; current prices)</i>	B	.	.	138,6	.	.	360,2	.	.	644,5	.	.	1 113,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	x	x	x	x	x	116,2	x	x	116,7	x	x	118,0
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>	B	x	x	x	x	x	87,3	x	x	88,5	x	x	101,8

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.

c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.

c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.